

Carta a los HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

¹ Tirũm̃p̃re marĩ ñicũjããrẽ Dios quetibũyayupi tocãnacã nia na cã caĩmasĩrĩ wãmerẽ bairo. Profeta majã jũgori cã yaye quetire na quetibũyayupi.

² Bairi ati yũtea catũsari yũteapũ cããrẽ cã macũ jũgori marĩ quetibũyayupi. Cã macũ jũgori ati mũm̃recóo nipetirore qũẽnoũpĩ Dios. Bairi nipe-tiro cã caátajere cacũgorapũre bairo cã cũũpĩ Dios cã macũrẽ.

³ Dios macũ cãã, cã pacũ cã caasiyabatorije nipetirijere bairo jĩcãrõ tũnia niñami. Cã pacũ Dios cã caãnorẽ bairo jĩcãrõ tũnia niñami cã macũ cãã. Bairi nipetirije ati mũm̃recóo macããjẽ baiãnimasĩña cã caátirotimasĩrĩjẽ jũgori. Bairo caãcũ ãnirĩ, marĩ carorije wapare cose yaparori bero mũm̃recóopũ ásũpi, cã pacũ Diotũ cariape nũgõã carotimasĩruiricaropũ ruiácã.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴ Dios pũame cã macũrẽ ángelea majã netõrõ caãnimajũũ cã cũũpĩ. Na netõjãñurõ caãnimajũrĩ wãmerẽ cacũgopũ cã cũũpĩ Dios cã macũrẽ.

⁵ Noa ùna aperãrẽ atore bairo ñẽsupĩ Dios cã ya tutipũ cããrẽ:

“Mũ, yũ macũ majũ mũ ãniña.

Ati rũm̃i yũ macũ mũ ãnijũgopũ.”

Ángelea majã ûnarẽ na ãsupĩ. Cũ macũ jetore bairo qũĩñupĩ. Bairo tunu noa ûna aperãrẽ atore bairo ãsupĩ Dios:

“Cũ расна уа ãniña уа.

Cũã niñami уа macũ majũ,” na ãsupĩ.

Cũ macũ jetore tore bairo qũĩñupĩ.

⁶ Apero cũ caquetibujropũ cũ macũ jĩcãũ caãcũ ati уерарũ cũ caetarore atore bairo na ãñupĩ:

“Уа уарã ángelea majã nipetiro qũĩroagarãma уа macãrẽ.”

⁷ Ángelea majã рamerẽ atore bairo caãna na cũñupĩ:

“Уа уарã ángelea majã wĩnorẽ bairo na ãnio joroque na уа átiya.

Tunu bairoa peero caũrõrẽ bairo na ãnio joroque na уа átiya, уаге сажãna рamerẽ,”

na ãcũñupĩ.

⁸ Cũ macũ рame roquere bairo рame qũĩñupĩ:

“Мна, уа macũ Dios, tocãnacã rãmna carotimasĩ mã ãninucũgũ.

Cariare caroa wãme jeto carotimasĩ mã ãnign.

⁹ Caroa macããjẽ ûnie jetore caĩroan mã ãniña.

Toresũ, carorije macããjẽ рamerẽ miroaetiya.

Bairo caãcũ mã caãnoi, уа, mã расу Dios рame mã уа besewũ.

Tunu bairo aperã netõrõ caroa yericatajere mã уа jowũ,” qũĩñupĩ.

¹⁰ Tunu apero cũ caquetibujropũ bairo ãñupĩ:

“Мн, ati умrecóo quetiуарũ, mã camasĩrjẽ mena mã qũĩñowũ ati уера саãnijũgoripарũina.

Мна, mã qũĩñowũ ati умrecóo cũãrẽ.

¹¹ Atie mã саqũĩñorĩqũĩ nipetirije peticoagaro.

Ati ɯɯɯrecóo ɯɯame jutii camasã na cajãñarĩjẽ
caboapetiorea bairo peticoagaro.

Cabaimiatacũãrẽ, ɯɯ ɯɯame ɯɯ petietigɯ.

Tocãnacã rĩɯɯa ɯɯ ãnicõã ninucũɯ.

¹² ¡Camasã na jutii cabɯcure cũcõãrĩ apeye
cawãmarẽ wasoaricarore bairoa nipetirije
ɯɯ wasoacõãgɯ ati ɯɯɯrecóo macããjẽrẽ!

ɯɯ ɯɯame ɯɯ petietigɯ. Bairoa ɯɯ ãnicõã nin-
ucũɯ” qũĩĩɯpĩ Dios cũ macãrẽ.

¹³ Noa ũna ángelea majãrẽ atore bairo na ãesupĩ
Dios:

“Yɯɯ cariape ɯɯgõã ɯɯame ruiya caãnimajũrõɯ.

Topɯ ɯɯ caruiro, yɯ ɯɯame ɯɯ resuare na yɯ
netõɯcãcõãgɯ,”

na ãesupĩ Dios.

Cũ macã jetore tore bairo qũĩĩɯpĩ.

¹⁴ Ángelea majã ɯɯame ati rupaɯ caãna mee niñama.
Cabauena niñama. Diore cajúana caãna ãnirĩ cũ
carotirijere caáticoteri majã niñama. Bairi Dios
yarã cũ canetõparãrẽ cajúatinemonucũrã niñama.

2

No hay que descuidar la salvación

¹ Bairo Jesús caãnimajũũ cũ caãnoi, cũ yaye
queti marĩ catũgojũgoriquere nemojãñurõ marĩ
tũgousanemogarã, ape wãme marĩ tãɯore, ãrã.

² Tirãɯɯɯa Dios ángelea majã jũgori
quetibɯyayupi camasãrẽ cũ yaye quetire. Na
caĩrĩqũẽ cariape ãñupã. Bairi cũ yaye quetire
caboena, aperiã roro caátimajã cũãrẽ cariapea
popiye na baio joroque na ásupi Dios.

³ Bairi Jesucristo marĩrẽ cũ canetõõrĩqũẽrẽ marĩ caboeticõãta, dope bairo marĩ rutimasĩetĩña. Jesús pũame tie quetire caãnijũgoripau quetibũjũgoyupi. Cabero aperã cũrẽ catũgoricarã pũame marĩ quetibũjũnemoñupã tunu cũ yaye quetire.

⁴ Bairi Dios cũã, “Cariapea niña yũ macũ yaye queti,” ĩ, marĩ áti ĩñowĩ capee wãme cũ camasĩrĩjẽrẽ. Tunu bairoa Espĩritu Santo jũgori marĩ joyupi nipetiri wãme marĩ camasĩpeere. Cũ cabori wãme caãnorẽ bairo marĩ joyupi tocãnacãũrẽã.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵ Mũjããrẽ yũ caquetibũjũatatore bairo ati mũmũrecóo capetiro bero ãnigarõ ape mũmũrecóo tunu. Ángelea majã pũame cũã yua, carotimasĩenarẽ bairo na cũgũmi ti mũmũrecóo caãno Dios.

⁶ Jĩcãpau Dios ya tutipũ atore bairo ĩ quetibũjũyupi jĩcãũ:

“¿Nopẽĩ Dios jããrẽ tocãrõ majũ miñaposeroyati? Cabũgoro macããna jãã caãnimiatacũãrẽ, ¿nopẽĩ jããrẽ tocãrõ majũ mũ tũgoñanucũñati?”

⁷ Ati yũtea caãno mai Ángelea majã roca macããnarẽ bairo jããrẽ mũ cũñupã.

Bairo jããrẽ cũmicũã, ãmerẽ yua, caãnimajũrã jãã ãnio joroque mũ átiya.

⁸ Nipetirije uparãrẽ bairo jããrẽ mũ cũñupã,” ĩ quetibũjũyupi jĩcãũ.

Bairo camasãrẽ nipetiro uparãrẽ bairo cũrĩ yua, dise ũnie na netõnũcãetĩña. Cabaimiatacũãrẽ, camasã nipetiro rotipeyõjĩãti masĩetĩñami mai.

9 Jesús cãrẽ peti yutea cãrõã ángelea majã roca macããcũrẽ bairo cã cũñupĩ Dios. Cã pũame camasãrẽ camainetõũ ãnirĩ, Jesucristo cã riao joroque ásupi. Bũtioro popiye netõñupĩ, Jesús marĩ ãme caãnarẽ netõõgũ. Bairo cã cabairique jũgori yua, Dios pũame caroa tutuarique majũrẽ cã joyupi. Quetiupaũ majũ cã jããõ joroque cã ásupi tunu.

10 Nipetiro ati umũrecóo macããjẽ, Dios cã caátaje niña. Nipetirije ati umũrecóo caãnie baiãnimasĩña Dios cã caátirotimasĩrjẽ jũgori. Dios pũame cã pũna caãna nipetiro cãtu caroaro caãnopũ na caãnorẽ boyupi. Bairi Jesucristo popiye cã catãmũorĩqũẽ jũgori ñe ãnie carũsaecũ cariape camasãrẽ canetõõmasĩ majũ cã ásupi.

11 Jesús marĩrẽ canetõõrĩcã, bairi marĩ cã canetõõrĩcãrã cãã jĩcãrõ tãnia Dios pũnaa jeto marĩ ãniña. Bairi Jesús Dios macã pũame, “Yũ bairãrẽ bairo caãna niñama,” ĩ tũgoñaboboetiyaami.

12 Bairo ĩ tũgoñaboboetiri, atore bairo qũĩ quetibũjũyupi Jesús Diore:

“Mũ caátĩãnierẽ na yũ quetibũjũgũ yũ bairãrẽ bairo caãnarẽ.

Na cañubuenẽñarõpũ, ‘Catutuaũ, cañuũ niñami Dios,’

na ñi quetibũjũgũ.”

13 Apero cã caquetibũjũropũ bairo qũĩñupĩ Jesús Diore:

“Yũa, Dios mena yũ tũgoñatutuaya.”

Tunu aperopũ qũĩñupĩ:

“Atoa yũ ãniña mũ pũnaa, yũ mũ cajoricarã mena,” qũĩñupĩ Jesús Diore.

14 Jĩcãũ pũnaa, jĩcãũ rupaũ na caãnorẽ bairo Jesús cãã ati rupaũ caãcũ etayupi. Bairi cã pũame marĩrẽ bairo ati rupaũ mena cacũgoũ riayupi, marĩrẽ cateeri majõcũ wãtĩ, yasiriquere caátimajõcũre cũ netõgũ.

15 Marĩ camasã marĩ cayasipeere cauwirã marĩ ãniniñupã tocãnacã rũmũa. Bairo marĩ cabaimiatacũãrẽ, Jesús pũame marĩrẽ caroaro cũ caátibojarique jũgori di rũmũ ũno marĩ uwinemoetigarã.

16 Cariapea, Jesús pũame ángelea majãrẽ juátigũ mee, marĩ Abraham pãrãmerã roquere marĩ juátigũ, ati yeparũ buia etayupi.

17 Jesucristo pũame marĩ cã yarã rupaũre bairo caãcũ ãñupĩ, marĩ sumo sacerdote caãcũrẽ bairo tuagũ. Dios cã caññajoro yua, Dios yayere caquetibũjnetõũ cañũũ, bopacooro camasãrẽ caññau tuayupi, marĩ rupaũre bairo caãcũ ãnirĩ. Bairo caãcũ ãnirĩ, cãã, camasã roro na caátie wapare netõõñupĩ, roro popiye cũ catãmũorĩqũẽ jũgori.

18 Bairo Jesús roro átiectori, wãtĩ cããrẽ roro cũ caátitotiriquere yuesupi. Bairo cabairicũ ãnirĩ ãme cããrẽ Jesús juátimasĩjãñũñami wãtĩ camasãrẽ roro cũ caátigari majãrẽ.

3

Jesús es superior a Moisés

1 Bairo cabairoi, mũjãã yũ yarãrẽ bairo caãna, Dios yarã, cũ ya poa macããna mena macããna, Dios cũ cabesericarã cũ yarã majũ, atore bairo mũjããrẽ ñiña: Jesucristo pũame apóstol majũ Dios cũ caquetibũjrotijoricũ niñami. Marĩ sumo sacerdote

majũ niñami. Cũ jãgori caroaro cariape Dios mena marĩ tãgoñatutuamasĩña. Bairi cũ jetorea cariape tãgoñanucũña.

² Marĩ ñicũ Moisés ãnacũ caroaro cariape átiyayupi Dios cãrẽ cũ caátiroticũrĩqũẽrẽ marĩ ñicũjãã Israel macããnarẽ. Moisés cũ cabairicarorea bairo Jesús cũã caroaro cariape ásupi Dios cãrẽ cũ caátiroticũrĩqũẽrẽ, Jesús, Dios cũ cabesericũ majũ cũã.

³ Cũ pũame jĩcã wii caqũẽnorĩ majõcũre bairo caãcũ niñami. Moisés pũame ti wiire bairo caãcũ niñami. Jĩcã wii caqũẽnorĩcũ ti wii netõõrõ caãnimajũũ niñami. Bairo cabairoi, Jesús, Moisés netõrõ caãnimajũũ niñami.

⁴ Tocãnacã wiipũa, wiiri jĩcãũ jãgori caqũẽnoecorica wiiri niña. Bairo camasã, jĩcã wãme na caqũẽnomasĩmiatacũãrẽ, nipetirije Dios cũ caátimasĩrĩjẽ jeto niña.

⁵ Moisés pũame caroaro cariape átiyayupi Dios cũ caátiroticũrĩqũẽrẽ. Cũ pũame Israel macããnarẽ Dios cũ caquetibũjugarijere na quetibũjnetõñupĩ. Jĩcã wiipũ caraabojaũ ãcãrẽ bairo caãcũ ãñupĩ Moisés ãnacũ.

⁶ Jesús pũame roque Dios macũ majũ ãnirĩ, ti wii upãũ cariape caácũ ãcũ niñami. Marĩã, ti wii macããnarẽ bairo caãna marĩ ãniña, cũ mena ãseanirĩ marĩ catãgoñatutuacõã ninucũata.

Reposo del pueblo de Dios

⁷ Torecũ, Espiritu Santo atore bairo ññupĩ Dios ya tutipũre:

“Ãmerẽ Dios mũjããrẽ cũ caquetibũjugarijere tãgorã, tiere cateerãrẽ bairo baieticõãña.

⁸ Mɯjãã ñicũjãã ânana Diore cã baibotionucũwã.
Desierto cayucamanopɯ ãna Diore cã tũgogaetiri,
butiuro cã asiao joroque baiwã.

Bairi mɯjãã pɯame narẽ bairo baieticõãña.
Cayugaenarẽ bairo baieticõãña.

⁹ Topɯ mɯjãã ñicũjãã yɯ yayere tũgogaetiri, yɯ
asiao joroque yɯ áma.

Narẽ yɯ camasĩrjẽ mena cuarenta cãmarĩ majũ
yɯ caátijẽño ñnorĩjẽrẽ ñnamirãcũã, yɯ baiboti-
ocõã ninucũwã.

¹⁰ Torecɯ, ti tuti macããnarẽ na yɯ asiajãñuwã.
Atore bairo na ñiwũ:

‘Ricaati tũgoñarĩqũẽ jetore mɯjãã yeri pũna mena
mɯjãã tũgoñamawijia ñesẽanucũña, yɯ yaye
quetire boetiri.’

¹¹ Bairo asiari yua, atore bairo na ñiwũ: ‘Caãnorẽ
bairo mɯjããrẽ ñiña:

Yɯ mena caroaro cayerijõrõpɯ di rãmɯ ñno mɯjãã
etaetigarã topɯre,’ na ñiwũ,” ññupĩ Dios.

¹² Bairi yɯ yarã, tocãnacãũpɯa maijũgoya
mɯjãã yeri ape wãme roro mɯjãã catũgoñarjẽrẽ.
Roro mɯjãã yeripɯa mɯjãã catũgoñaata, Dios
caãnicõãninucũũrẽ cã jãnaweyorãrẽ bairo mɯjãã
baigarã.

¹³ Bairo pɯame roque boya mɯjããrẽ: Tocãnacã
rãmɯa jĩcãrõ tũgoñatutuaõ joroque ãmeo ása Dios
mena. Bairo áticõã ninucũña mai mɯjãã ca-
catiri rãmɯa cãrõ, ni ñcũ mɯjãã mena macããcũ
jĩcãũ wãtĩrẽ bɯmɯjãecoremi ñrã. Bairi wãtĩrẽ mɯjãã
cabɯmɯjãecoata, Diore cayugaenarẽ bairo mɯjãã tu-
agarã tunu.

¹⁴ Jesucristo mena mɯjãã catũgoñatutua
jũgoricapapɯina tũgoñatutuacõã ninucũña ati

umarecóore mujãã caãni rũmu cãrõ. Bairo mujãã caatiãmata, Jesucristo mena mujãã ãnicõã ninucũgarã.

15 Bairi atore bairo ãña Dios cũ caquetibujaricarõ:

“Ãmerẽ Dios mujããrẽ cũ caquetibujarijere tũgorã, tiere cateerãrẽ bairo baieticõãña.

Mujãã ñicũjãã Diore cabaibotionucũñarĩcãrã ãnanarẽ bairo baieticõãña,”

ãña ti tutipõ.

16 ¿Noa ãna na ãñuparĩ Dios busuriquere tũgori bero, tunu tiere catũgogaetana? Naa ãñupã marĩ ñicũ ãnacũ Moisés, Egipto yepapõ caãnarẽ cũ cajewiyoricarã.

17 ¿Noa menarẽ Dios cuarenta cãmarĩ majũ cũ asia ãñuparĩ? Naa ãñupã na carorije wapa jũgori desierto cayucũmanopõ cayasiricarã.

18 Tunu, ¿noa ãnarẽ atore bairo qũĩñuparĩ Dios: “Caãnorẽ bairo mujããrẽ ñiña: Yũ mena caroaro cayerijõrõpõ di rũmu ãno mujãã etaetigarã topõre,” na qũĩñuparĩ? Naa ãñupã Diore cabotioricarã.

19 Merẽ marĩ masĩña na cabairiquere. Diore na cabaibotiorique jũgori cũ mena caroaro caãnopõ etamasĩẽsupã.

4

1 Mai, Dios cũ yapaũ yerijõrõ caãnopõre marĩ cajããmasĩpeere cũ caĩcũrĩqũẽ caãno ãnoa maijũgoya mujãã yeri ape wãme roro mujãã catũgoñarĩjẽrẽ. Bairõna, ni jĩcãũ ãcũ mujãã mena macããcũ jããetibujiõmi, tiere cũ camaijũgoeticõãta.

² Marĩ ñicũjãã ãnanarẽ Dios cũ caque-
tibũjuriquerea bairo marĩ cũã marĩ tũgowũ cũ
yaye queti marĩrẽ cũ canetõõgariquere. Na ruame
tie quetire catũgoricarã na caãnimiatacũãrẽ, tie
narẽ wapa mañupã, na majũ jĩcãrõ tãni Dios
yaye quetire na catũgouaetaje jũgori. Dios mena
tũgoñatutuagaesupa.

³ Marĩ ruame roque Dios yaye quetibũjuriquere
cariape catũgoricarã ãnirĩ marĩ jããetagarã Dios
yapũ cayerijõrĩrapũ. Bairũ, marĩ ñicũjããrẽ na
asiari, atore bairo na ñũupĩ Dios:

“Caãnorẽ bairo mũjããrẽ ñiña: Yũ mena caroaro
cayerijõrõrũ di rũmũ ãno mũjãã etaetigarã
topũre,” na ñũupĩ.

Cabaimiatacũãrẽ, Dios ruame atĩ mũrecóore cũ
caqũẽñõrĩcãrõ beropũ merẽ na cayerijãrapũre
qũẽnoyaparo peticõãmiñũpĩ.

⁴ Jĩcãrapũ Dios ya tutipũ atore bairo ã quetibũjũya
atĩ mũrecóore cũ caãtiyaparorica rũmũ bero macãã
rũmũrẽ:

“Dios yerijãñũpĩ cũ paariquere yaparori bero
rũgaã pẽnirõ cãnacã rũmũ caáto majũ.”

⁵ Tunu aperopũ cũãrẽ marĩ ñicũjããrẽ na ñũupã Dios
ya tutipũ:

“Di rũmũ ãno mũjãã etaetigarã yũ yapũ caroaro
yerijõrõ caãnopũre,”

na ñũupĩ Dios.

⁶ Dios yaye quetire catũgojũgomirĩcãrã Dios yapũ
caroaro cayerijõrõrũre jããëtĩgarãma, Diore na
cabaibotiorique jũgori. Na bero Dios yaye quetire
catũgoricarã ruame roque jããrã baiyama.

⁷ Bairi Dios ruame ape yũtea cawãma yũtea
cũnemoñũpĩ tunu camasã na canetõmasĩpa yũtea

ũnorẽ. Marĩ ñicũjãã ãnana Diore cabaibotioyari-carã beropũ David ape tuti bero macããcũpũ tunu atore bairo ĩ woquetibũjũyayupi Dios ya tutipũ mũjãã yũ caĩquetibũjũatajere:

“Ãmerẽ Dios mũjããrẽ cũ caquetibũjũgarijere tũgorã, tiere cateerãrẽ bairo baieticõãña,” ĩũupĩ David.

⁸ Josué, Moisés berore marĩ ñicũjãã israelita majãrẽ cajũgoricũ pũame jĩcãpũũ caroapũ cayerijõrõpũ na cajũgoátacũ cũ caãmata, ape rũmũ camasã na canetõõmasĩpa rũmũ ũnorẽ quetibũjũ cũnemoẽtĩbujoricũmi Dios.

⁹ Bairi mai, Dios yapũ caroaro cayerijõrĩpũ cũ ya poa macããna na caãniparo nicõãña.

¹⁰ Dios cũ paariquere átiyaparori bero, cũ cayerijãrĩcãrõrẽã bairo ni jĩcãũ ũcũ Dios yapũ caroaro cayerijõrĩpũ caetũ pũame cũ paariquere jãnarĩ cũ cũã yerijãgũmi.

¹¹ Torena, marĩ cũã tutuaro mena marĩ tũgoñatutuanemorotiya, topũre etagarã, “Marĩ ñicũjãã catũgõũsaetana na cabaiyaricarore bairo marĩ baire,” ĩrã.

¹² Dios bũsũrique pũame marĩrẽ cacatirã marĩ ãnio joroque marĩ átiya. Ñosẽricapãĩ pũga nũgõã caoripãĩ marĩ yeripũ caetarore bairo niña Dios bũsũrique. Tipãĩ netõrõ etamasĩña Dios bũsũrique marĩ yeripũ, marĩ catũgoñarĩjẽ nipetiro macããjẽpũ. Bairi tiere tũgorã yua, marĩ pũpearũ marĩ catũgoñarĩjẽrẽ, “Caroa niña,” o “Carorije niña tie,” marĩ ĩ tũgoña besemasĩña.

¹³ Marĩã, Dios cũ caátana marĩ ãniña. Bairi ni jĩcãũ ũcũ marĩ mena macããcũ yasioropũ cũ caátiere átimasĩẽtĩñami Dios cũ caĩñajoro. Nipetirije

marĩ caátiere masĩpeti majũcõãñami Dios, marĩrẽ caĩñabesepau añirĩ.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴ Jesús, Dios macũ pũame marĩ sumo sacerdote majũrẽ bairo caãcũ etayupi umũrecóopare. Bairi marĩ pũame Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuacõã ninucũrĩjẽrẽ áticoã ninucũrotiya.

¹⁵ Jesús, marĩ sumo sacerdote pũame marĩ cayeri wẽpũẽtĩerẽ masĩcõãñami. Bairi marĩrẽ bopacooro majũ marĩ ññanemomasĩñami, merẽ cũ cãã bopacooro bairique ùnierẽ marĩrẽã bairo catãmũoñarĩcũ añirĩ. Bairo cabairicũ nimicũã, cũ pũame jĩcã ni ùno roro ápeyupi. Jĩcã ni ùno wãtĩ cũ caĩrĩjẽrẽ yuesupi.

¹⁶ Bairi uwiricaró mano Diore cũ marĩ jẽnigarã nocãrõ marĩrẽ camaimajũũrẽ. Marĩ roro marĩ cabairijere cũ cabopaca ññaparore bairo ñrã, tũgoñatutuarique mena cũ marĩ jẽnigarã. Bairo marĩ caápata, marĩrẽ juátinemogumi popiye marĩ cabairi rũmũrẽ, nocãrõ cañũũ majũ añirĩ.

5

¹ Tocãnacãũpũã sumo sacerdote majã marĩ mena macããna camasã na cabesericarã niñama, marĩrẽ Diopũre cajẽnibojaparã na ãmarõ ñrã. Bairi na pũame waibũtoa riire joemũgõjobojuancũñama, camasã na carorije wapare Dios cũ netõõáto ñrã.

² Bairi tunu sacerdote majõcũ marĩrẽ bairo camasocũ añirĩ Dios cũ carotirije nipetirijere átipeyomasĩtĩñami. Bairo cabai añirĩ Dios yayere camasĩpeyoenarẽ, rorije caátimawijiarã cũãrẽ bopacooro majũ na ññamaimasĩñami.

³ Torecꝝ, cã cãã rorije cã caátie cacũgou ãnirĩ cã yaye wapa, camasã yaye wapa cããrẽ waibutoa rii mena joemũgõjo masĩñami Diopure.

⁴ Jĩcãũ cã majũ cã caboro jũgori sacerdote majõcꝝ jããmasĩlẽtĩñami. Dios, Aarón ãnacũrẽ cã cabesecũñarĩcãrõrẽã bairo sacerdote majõcꝝ cãã Dios cã caĩñabesericꝝ ùcã niñami.

⁵ Jesús cãã cã majũã sumo sacerdote majõcũre bairo jããẽsupĩ. Dios pũame roque cã jõñupĩ. Atore bairo qũĩñupĩ cã macũrẽ:

“Mꝝ, yꝝ macũ majũ mꝝ ãniña.

Ati rũmꝝi yꝝ macũ mꝝ ãnijũgogꝝ.”

⁶ Dios ya tuti apero cã caquetibũjũropꝝ atore bairo qũĩñupĩ cã macũrẽ:

“Sacerdote majũ, Melquisedec ùcã mꝝ yꝝ cũña.

Mꝝ pũame tocãnacã rũmꝝa camasãrẽ cajẽnibojaũ mꝝ ãnicõã ninucũgꝝ,” qũĩñupĩ Dios cã macũrẽ.

⁷ Mai, Jesucristo ati yeparꝝ ãcã, popiye baigꝝ jũgoye otiri, tutuaro mena Diore qũĩ jẽniñupĩ. Dios jeto cã netõõmasĩñupĩ roro cã cabaipee ùnierẽ. Cã pũame tũgoyupi Jesús cãrẽ cã cajẽnirĩjẽrẽ, Jesús caroaro catũgõusaꝝ cã caãno jũgori. Cã jũátinemoñupĩ.

⁸ Bairi Cristo, Dios macũ nimicũã, roro popiye tãmũoñupĩ. Bairo roro cã catãmũorĩqũẽ jũgori caroaro tũgonemo masĩñupĩ Jesús, Dios cã pacꝝ cã caátirotirijere.

⁹ Bairo popiye cã cabairique jũgori caroú majũ ñe ùnie camácũ baietari bero, nipetiro cãrẽ catũgõusari majãrẽ yerijõrõ ãnicõã ninucũrĩcãpaupꝝ caetaparã na ãnio joroque na ásupi Jesús.

10 Torec_u, Melquisedec sumo sacerdote majõc_u Dios cã cacũrĩcã ùcũrẽã bairo cã cũñupĩ Dios, Jesús cããrẽ.

Peligro de renunciar a la fe

11 Ati wãme quetib_uj_uriquere capee wãme m_ujãã y_u quetib_uj_unemogamiña. Baimicãã, m_ujãã p_uame tãmurĩ m_ujãã catũgojẽñomasĩẽtõ jũgori, tiere y_u quetib_uj_unemoẽtĩña.

12 Tirãm_up_u merẽ m_ujãã tũgojũgow_u Jesucristo yaye quetire. Bairo tirãm_up_u catũgojũgoricarã ãnirĩ tie quetire cajũgobuери majã m_ujãã ãnibujiorã. Bairo caãniparã nimirãcãã, m_ujãã p_uame cariare m_ujãã tũgojẽñomasĩẽtĩña mai. Dios yaye queti camasiriyoe tie ùnieacã cããrẽ caroaro majũ tunu m_ujããrẽ quetib_uj_uricarore m_ujãã bonucũña. Ûgarique majũrẽ caũgaena cawĩmarã caũpũrããcã ùnarẽ bairo m_ujãã ãniña mai. Dios mena m_ujãã tũgoñatutua nemomasĩẽtĩña.

13 Cawĩmarã caũpũrããcã p_uame, “Atie caroa niña,” o “Atie carorije niña,” na caĩmasĩẽtõrẽã bairo m_ujãã cãã caroa macããjẽrẽ m_ujãã tũgoña besemasĩẽtĩña mai.

14 Ûgariquere caũgarãp_u niñama cabũtoa. Na p_uame caroaro tũgomasiñãñuñama caroa wãme ùnierẽ. Bairi, “Atie caroa niña,” o “Atie carorije niña,” ï tũgoña besemasĩñama.

6

1 Bairo cabairoi, cabũtoare bairo nemorõ Dios mena tũgoñatutuagarã, Jesucristo yaye queti camasiriyorijere marĩ buenemogarã. Marĩ cabuejũgorique cañurĩjẽ to caãnimiatacããrẽ, nemojãñurõ camasiriyorije to caãnimiatacããrẽ,

buenemorotiya. Marĩ cabuejũgorique bairo ãmũ: Roro marĩ caátiere yapapuari marĩ cayeri wasoariquere marĩ buewũ. Roro marĩ caátiere marĩ cacũētĩcõãta, caũpetietopũ cayasiránárẽ bairo marĩ cabaibujioriquere marĩ buewũ. Apeyera Dios mena tũgoñatutuarique cũãrẽ marĩ buejũgowũ.

² Apeyera bautizarique macããjẽ cũãrẽ marĩ buewũ. Tunu Diore catũgõũsari majãrẽ na rãpoa buire na wãmo mena ñigãpeori Diopũre jẽnibojarique cũãrẽ marĩ buewũ. Cariacoatana nimirãcũã tunu na cacaticoatie cũãrẽ marĩ buewũ. Apeyera tunu Dios camasãrẽ cũ caĩñabeseri rãmũ caetaro narẽ cũ caĩñabesero bero na cabaicõãninucũpee cũãrẽ marĩ buewũ.

³ Tie nipetirije marĩ cabuejũgorique caãnimajũrẽ to caãniamiatacũãrẽ, nemojãñurõ camasiriyorije roquere buenemorotiya. Bairoa marĩ átigarã, Dios cũ cabooata.

⁴⁻⁶ Jĩcãũ ùcũ camasocũ Dios yaye quetire cariape tũgoyupũ. Dios cãrẽ cũ camairĩjẽrẽ tũgomasĩrĩ ùseanirĩqũẽ mena ãñupũ. Espĩritu Santo cũ camasĩõnemorĩjẽ cũãrẽ masĩñupũ. Bairi Dios yaye caroa queti cũãrẽ ùseanirĩqũẽ mena tũgoyupũ. Dios cũ carotimasĩrĩpũ macããjẽ cũ camasĩrĩjẽ mena cũ caátijẽñorĩqũẽ cũãrẽ ññañupũ. Cũ ùcũ caãnacũ pũame tierẽ catũgoricũ nimicũã, Dios yaye caroa quetire cũ cajãnamajũcõãta, pũgani cãrõ tunu cũ yerire Dios mena tũgoñawasoanemo masĩã maa. Cũ ùna pũame Jesucristo Dios macũrẽ caboena ãnirĩ yucũpãĩpũ capapuatucarãrẽ bairo ána átiyama, pũgani cãrõ tunu nipetiro camasã na caĩñajoro. Jesure roro cũ boyetieperãrẽ bairo

átiyama.

⁷ Bairo cabairã p̄ame oco caocarije yepap̄u cañarõ ti yepa p̄ame caũpũjõ yasiorore bairo caãna niñama. Ti yepa uparã ti yepare na caotero bero caroare caríca joata, “Caroa yepa Dios cã cūrĩcã yepa niña,” ĩ masĩñama ti yepa uparã.

⁸ Carorije pota yuc̄ũ ĩnie jeto caríca joata roque, ti yepa dope bairo átimasĩã maa. “Dios cã carocarica yepare bairo tuagarõ,” ĩgarãma yua ti yepa uparã. Bairo ĩ yaparori bero, ti yepare joerocacõãgarãma.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹ Bairo tutuaro mena m̄jããrẽ quetib̄umirãcũã, ȳu yarã, jãã masĩjãñuña merẽ Dios cã canetõrĩcãrõp̄u caaná m̄jãã cañierẽ.

¹⁰ Bairi Dios cañūũ majũ niñami. Masiritietiyami Dios m̄jãã cūrẽ caroaro m̄jãã camairĩjẽrẽ. Cūrẽ m̄jãã camairĩjẽ jũgori marĩ yarã Dios mena catũgoñatutuarãrẽ na m̄jãã juátinemoũ. Mai, bairoa m̄jãã áticõã ninucũña ãme cũãrẽ.

¹¹ Torena, m̄jããrẽ atore bairo jãã ĩnemoña: Tocãnacãũp̄ūa m̄jãã mena macããnarẽ bairo jeto na juátinemoña useanirĩqũẽ mena. Bairo átinucũña, Dios caroaro cã caátibojapee nipetirijere m̄jãã cacũgopetimasĩparore bairo ĩrã.

¹² M̄jãã, aperã cateeyepairã na caátĩãnjẽ cutiere bairo m̄jãã caátĩãno jãã boetiya. Dios mena na catũgoñatutuarije jũgori popiye baimirãcũã, Dios cã caĩrĩcãrõrẽã bairo cã canetõrĩcãrã na cabairore bairo m̄jãã caãno jãã boya.

13-14 Dios, marĩ ñicũ Abraham ãnacũrẽ caroaro cũ caáti rãmũrẽ cariape cũ majũ ya wãme mena qũĩñupĩ, apei cũ netõrõ caĩñabesei cũ camano jũgori. Bairo qũĩñupĩ: “Caroaro majũrẽ мн ун јогу. Мн пãrãmerã capããrã majũ na бно јороуе ун átigu.”

15 Bairo cũ caĩrõ bero, Abraham рһame cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo caetapa rãmũrẽ caroaro mena coteyupi. Cabero Dios cũ caĩcũjũgotiricarorea bairo cũ baiyupa.

16 Camasã рһame, “Cariape majũ jãã ñña,” na caĩata, na bui macããcũ ya wãme mena ñ busunucũñama. Bairo cũ wãme mena na caĩbusnata, “Marĩ caĩrĩcãrõrẽã bairo marĩ caãpericõãta, cũã, marĩrẽ popiye marĩ baio јороуе cũ áparo,” caĩrãrẽ bairo ñnucũñama. Bairo na caĩrõ bero caãnoi, dope bairo ape wãme ñ busunetõ masĩã maa yua.

17 Torecн, Dios рһame wasoaricaro mano cariapea caroaro cũ caátibojapeere cũrẽ catũgousarã na camasĩrõrẽ boyupi. Pugini cãrõ tũgoñanemorĩcãrõ mano tiere na camasĩrõ boyupi. Bairi cũ caĩcũrĩqũẽrẽ bairo caroaro cũ caátipeere cacũgoparãrẽ cũ ya wãme majũ mena na ñ quetibujuyupi.

18 Bairo marĩrẽ, “Caroaro мнјããrẽ ун átigu,” bairi tunu cũ wãme majũ mena ñrĩ, cũ caĩquetibujurique jũgori marĩ рһame caãnorẽ bairo cariape marĩ tũgoñatutuagarã. Dios caĩtopai mee niñami. Cũ caĩrĩqũẽ dope bairo wasoamasĩã maniña. Bairi, “Marĩrẽ netõõgumi Dios cũ caĩrĩcãrõrẽ bairo,” marĩ ñ tũgoñatutuamasĩña.

19-20 “Cũmua capairicare ãpõãpãĩ canucũrĩpãĩ

mena jūgori, ti cūmua aperopu wuámasĩtĩña,” marĩ ĩ masĩña pūgani cārō tūgoñarĩcārō mano. Torea bairo Jesús mena marĩ catūgoñatutuarique mena jūgori, “Cū mena useanirĩ marĩ ānicōā ninucūgarā tocānacā rūmua cū caĩrĩcārōrēā bairo,” marĩ ĩ masĩña merē pūgani cārō tūgoñarĩcārō mano. Apeyera tunu sumo sacerdote majōcu templo wiipu Dios mena busuácú, jutii asero yoo ĩnotarica aserore netōrĩ, Dios cū caānipapupu etanucũñupũ. Torea bairo Jesús marĩ catūgoñatutuanemojūgoricu cūā cū cariarique jūgori umurecōo Dios cū caānipapupu etayupi. Marĩ jūgoye ajūgoyupi umurecōore, marĩ cū yarā cūā cū tapu marĩ caámasĩparore bairo ĩ. Bairo cū caáto jūgori, cū cũñupĩ Dios marĩ sumo sacerdote majōcure bairo caānicōāninucūpau majū. Tirūmapu macāācū Melquisedec cawāmecucu ānacūrē bairo cū cũñupĩ.

7

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

¹ Melquisedec cawāmecucu pūame Salem cawāmecuti macā quetiupau rey añupũ. Dios, nocārō catutuau jōbui umurecōo macāācū yau sacerdote majū añupũ. Bairi marĩ ñicū Abraham ānacū, reyes quetiuparārē cū capajĩānetōncārō bero, cū ya macāpu cū catunuátó, Melquisedec pūame cū bocāetayupu. Bairo cū bocāetari yua, “Caroare cū joáto mūrē Dios,” qũĩ jēnibojayupu Abrahārē.

² Bairo cū caĩjēniboja yaparoro bero, Abraham pūame cū wapana ānana na cacūgomirĩqũērē pajĩārĩ bero cū cajerique puga wāmo petiro

cānacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ cū joyupũ Melquisedere. Mai, Melquisedec wãme pũame bairo ĩgaro ĩña: “Quetiupau rey cariape caácu,” ĩgaro ĩña. Cū ya macã Salem cūã bairo ĩgaro ĩña: “Caroa yeri pũnacutaje caãni macã,” ĩgaro ĩña. Bairi ti macã quetiupau pũame cūã, “Quetiupau caroa yeri pũnacutaje caácu niñami,” ĩgaro ĩña.

³ Masĩã maniña Melquisedec pacua ānanarẽ. Cū ñicũjãã ānana cūãrẽ masĩã maniña. Apeyera cū cabuiarique, bairi cū cabaiyasirique ũnierẽ na caquetibujaro cūãrẽ tũgoa maniña. Dios macũ Jesús cū cabairica wãmerẽã bairo Melquisedec cūã sacerdote majõcu nicõã ninucũgumi tocãnacã rãmua.

⁴ Bairi āmerẽ caānimajũũ Melquisedec cū caãnierẽ tũgoñaña. Marĩ ñicũ caānijũgoricu Abraham pũame cū wapanarẽ na pajĩarĩ bero, na cacũgomirĩqũẽ cū cajerique pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ cū joyupũ Melquisedere.

⁵ Moisés ānacũ cū caquetibujucũrĩqũẽ jũgori sacerdote majã Leví ya poa macããna pũame pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ jemasĩnucũñama camasã na ya macã macããna na cawapatarijere. Na yarã majũ Abraham pãrãmerã jĩcã majã na cūã na caāniamiatacũãrẽ, na jemasĩñama na cawapatarije pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ majũrẽ.

⁶ Melquisedec pũame Leví ya poa macããcũ āmerĩmicũã, Abraham cū cacũgorije pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ jeyupi. “Caroa wãmerẽ mũ yũ jogũ,” Dios cū caĩcũrĩcũ yaye pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõrẽ jeeri bero, “Caroare mũ cū joáto Dios,” qũĩ

cũñupĩ Melquisedec Abrahãrẽ.

7 Nipetiro camasã atore bairo ĩ masĩñama: “‘Caroare cũ joáto mure Dios,’ caĩ pame, cũ caĩ netõjãñurõ caãnimajũã niñami.”

8 Leví pãrãmerã ãme macããna sacerdotea caãna puga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõrẽ cajenucũrã pame camasã cayasiparã majũ ninucũñama. “Melquisedec pame roque caãnicõãninucũrẽ bairo caãcũ niñami,” ĩ quetibujaya Dios ya tutipũ.

9-10 Ti rãmũ Melquisedec Abrahãrẽ cũ cabocãetari rãmure, Abraham pame cũ rupaũpũ cũgoyupi cũ pãrãmerã caãniparã nipetirore. Leví ya poa macããna cũãrẽ cũgoyupi, na cabuiaetimiatacũãrẽ mai. Bairi bairo marĩ ĩ masĩña: Abraham cũ yaye puga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ Melquisedere cũ cajori rãmũ caãno, Leví ya poa macããna cũã cũ jorãrẽ bairo ásupa, Abraham cũ cajoro jũgori.

11 Sacerdote majã levita ya poa macããna Aarón pãrãmerã caãnana jũgori marĩ ñicũjãã Israel yepa macããna pame ñejũgoyupa Dios yaye cũ caátiroticũrĩqũẽrẽ. Bairi sacerdote majã caãnana Dios cũ caroticũrĩqũẽrẽ cabori majãrẽ ñe ãnie caroa carusaenarẽ bairo caãna na tuao joroque caãna na caãmata, Aarón ãcũ mee, ape majõcũ Melquisedec ãcũ sacerdote cũ cajããrõ bonemoetibujoricaro.

12 Apei sacerdote majõcũ cũ cajããwasoarorea bairo cabũcũ rotirique Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ cũãrẽ cawãma wãme pame wasoanemorotiya.

13-14 Profeta majã na caĩwoatujũgoyetiricũ marĩ

Quetiupau Jesús pame sacerdote majã ya poa macããcũ mee ãñupĩ. Aarón ya poa macããcũ mee, Judá ya poa macããcũ roque ãñupĩ. Tere nipetiro camasã masĩnama. Ni jĩcãũ ùcũ sacerdote majõcu Aarórẽ bairo caãcũ Judá ya poare mañupĩ. Moisés ãnacũ sacerdote majã Aarórẽ bairo caãna na caãni wãmerẽ quetibujũ, “Judá ya poa macããna sacerdote majã caãniparã nigarãma,” ĩ quetibujũesupi.

15 Jesús, apei sacerdote Melquisedere bairo caãcũ cũ cajããrĩqũẽ jũgori, “Cabũcu rotiriquere cawãma wãme mena wasoa yaparoya,” nemojãñurõ caãnorẽ bairo marĩ ĩ masĩña.

16 Cabũcu roticũrĩqũẽ, “Ti poa macããna sacerdote majã jããmasĩnama,” caĩquetibujũro jũgori mee sacerdote jããñupĩ Jesús. Caãnicõãcũ cũ caãnie jũgori pame roque jããñupĩ.

17 Atore bairo qũĩñupĩ Dios cũã Jesús cũ caãnicõãnierẽ:

“Sacerdote majũ Melquisedec ùcũ mũ yũ cũña.

Mũ pame tocãnacã rũmũna camasãrẽ cajẽnibojau mũ ãnicõã ninucũgũ,” qũĩñupĩ Dios cũ macãrẽ.

18 Cabũcu roticũrĩqũẽrẽ camasocũ ni jĩcãũ ùcũ cũ caátie jũgori netõmasĩtĩñami. Bairi tie cabũcu roticũrĩqũẽ pame marĩ jãnaecoya yua.

19 Tie Moisés cũ caroticũjũgorique pame dope bairo átimasĩesupa camasã Dios tũpũ caágarãrẽ. ãmerẽ yua, tie caánato ùnorẽã, marĩ bócaya cawãma wãme Dios cũ cacũrĩqũẽrẽ. Jesucristore marĩ catũgoñatutuarije jũgori caroaro cariape Diore marĩ bocaetamasĩña marĩ yeripũ yua.

20 Tore bairo marĩ camasĩrõ boyupi Dios. Bairi cũ ya wãme majũ mena ĩrĩ, tere marĩ masĩõñupĩ.

Aperã sacerdote majã p̄amerẽ ni ũcũ wãme mena ĩrĩ na jõẽsupa.

21 Cabaimiatacũãrẽ, marĩ Quetiupā p̄amerẽ Dios cũ ya wãme mena ĩrĩ, sacerdotere bairo cũ jõñupĩ. Dios ya tutip̄ cũã atore bairo ĩ quetib̄j̄ya Jesure:

“Caãnorẽ bairo cariape ĩñami marĩ Quetiupā
Dios cũ macãrẽ, ape wãme tãgoñanemorĩcãrõ
mano:

‘Sacerdote majũ caãnicõãninucũpā m̄ ȳ cũña,
qũññami Dios cũ macãrẽ,’ ĩ quetib̄j̄ya Dios
ya tutip̄.

22 Bairo Dios cũ caĩrĩcãrõrẽ bairo Jesús p̄ame sacerdote cũ caãnicõãnipee jãgori cawãma wãme camasãrẽ Dios cũ caátiroticũrĩjẽ to tuao joroque ásupi Jesús, cab̄c̄ wãmerẽ jãnarĩ yua. Bairo átiri, cañunetõrĩjẽ p̄ame cab̄c̄ wãme Moisés cũ cacũjãgoriquere wasoacũñupĩ.

23 Aperã sacerdote majã Leví ya poa macããna p̄ame jĩcãũ na mena macããcũ sacerdote cũ cabaiyasiro bero, apei tunu wasoetanucũñupã. Bairi capããrã ãñuparã sacerdote majã Leví ya poa macããna.

24 Jesús p̄ame roque tocãnacã r̄m̄na caãnicõãninucũpā niñami. Bairi ni jĩcãũ ũcũ cãrẽ cawasoapā sacerdote majã ũcũ ãnicoteetiyami.

25 Caroaro cariape Jesús jãgori Diore na yerip̄ cabocaetagarãrẽ Jesús p̄ame na netõõmasĩñami tocãnacã r̄m̄na. Caãnicõãninucũpā caãcũ ãnirĩ, cũ yarãrẽ Diop̄are na jënibojamasĩnucũñami.

26 Tore bairo cabairoi yua, Jesús niñami marĩ sacerdote, marĩrẽ cacoteãninucũũ majũ. Cũã, cañuñ ñe ũnie carorije wapa cacũgoec̄ niñami.

Bairi camasã roro na caátore bairo caápei niñami. Dios p̄ame carorije caána na camanop̄m cã cũñup̄ĩ cãt̄m ɯm̄recóo bui macã tutip̄m.

27 Cãã, aperã sumo sacerdote majãrẽ bairo mee niñami. Na p̄ame waib̄toare pajĩãrĩ bero cajũgoye mai, na carorije wapare regarã, waib̄toa rii mena joem̄gõjonucũñama Diop̄re. Bairo átiri berop̄m yua, aperã camasãrẽ tore bairo na átibojanucũñama. Tore bairo átinucũñama tocãnacã r̄m̄ma sumo sacerdote majã. Jesús p̄ame roque yuc̄p̄ãĩp̄m cã cariarique jũgori jĩcãnia roro popiye bairi riayupi, marĩ carorije wapare netõpeyo yaparoetagn. P̄gani cãrõ marĩ cã cariabojapee mañupã.

28 Moisés cã caroticũrĩqũẽ p̄ame sacerdote majã quetiuparã na ãnio joroque ásupa, camasã ãnirĩ carorije cawapa cũgorã na caãnimiatacũãrẽ. Bairo na cabaimiatacũãrẽ, Dios p̄ame cã wãme majũ mena ãrĩ, cã macãrẽ sumo sacerdote majõcure cã cũñup̄ĩ, Moisés cã caátiroticũrĩqũẽ bero. Cã macãrẽ Dios p̄ame tocãnacã r̄m̄ma cañ̄m caãnicõãninucũp̄are bairo cã cũñup̄ĩ.

8

Jesús, mediador de un nuevo pacto

1 Tocãnacã wãme m̄jããrẽ jãã caquetib̄juriye caãnimajũrĩjẽ p̄ame atore bairo niña: Jesús marĩ sumo sacerdote ɯm̄recóop̄m Dios cã caruiro cari-are n̄gõãp̄m ruiyami, carotimasĩruiricarop̄m.

2 Jesús p̄ame camasã na caqũẽnorĩcã wii templo wii meerẽ, sumo sacerdote majõcure bairo átiãniñami ɯm̄recóop̄re. Dios marĩ Quetiup̄m

majũ cũ caqũẽnoricã wii p̄amerẽ tore bairo Diop̄re marĩ jẽniboja ãniñami.

³ Ati yepar̄u caãna tocãnacãũp̄ua sacerdote majã waib̄toa riire camasãrẽ cajoem̄gõjobjoparã na caĩcũrĩcãrã ninucũñama. Bairi Jesús cũã torea bairo caãcũ ãnirĩ cũ majũ rup̄u cũ cariarique mena jũgori Diop̄re camasã yayere jonetõurẽ bairo caátĩacũ niñami.

⁴ Jesucristo p̄ame ati yepar̄u cũ catuaata, jĩcãni ãno sacerdotere bairo ãmerĩbujoricami. Merẽ ati yepar̄ure niñama sacerdote majã Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũerẽ bairo Diop̄re camasã na cajori-jere cajonetõbojari majã.

⁵ Moisés ãnacũrẽ santuariore cũ caqũẽnorotiparo jũgoye atore bairo qũĩñupĩ Dios: “Tũgoya mai: Ɔtãũp̄u m̄u caãno m̄u yu caĩñoricãrõrẽã bairo m̄u qũẽnogu santuariore,” qũĩñupĩ Dios Moiserere. Bairo Dios Moiserere cũ caĩrĩqũerẽ tũgori, atore bairo marĩ ĩ masĩña: “Sacerdote majã na caátĩãninucũrĩjẽ p̄ame um̄arecõop̄u macããjẽ Dios yayere na caátiqueyocõñarĩjẽrẽ bairo niña,” marĩ ĩ masĩña.

⁶ Na paarique ñumirõcũã, jõbui marĩ sumo sacerdote Jesús marĩrẽ cũ caátibojarije p̄ame ñunetõña. Cawãma wãme Jesús camasãrẽ cũ caĩrĩcãrõrẽ bairo Dios mena jĩcã yeri p̄nacunarẽ bairo na ãnio joroque ásupi Jesús.

⁷ Moisés cũ caroticũrĩqũẽ caroa wãme caãnijũgorica wãme caroaro cariape caãmata, apeye cawãma wãmerẽ marĩ bonemoetibujiorã tunu.

⁸ Torecu, Dios p̄ame ti yutea macããna camasã na caátĩãnierẽ ññarĩ, “Caroaro jĩcãrõ tãni

átĩamerĩĩnama,” ĩĩnupĩ. Atore bairo ĩ quetibũjũya cũ ya tuti cũã:

“Bairo ĩĩnami marĩ Quetiupũ: ‘Ape yũtea caãno etagaro Israel,

bairi Judá ya poa macããna nipetiro judío majãrẽ cawãma wãme na yũ caátibojapee.

⁹ Atie pũame mũjãã ñicũjãã Egipto yeparũ caãnarẽ na yũ cajewiyori gãmũ caãno na yũ caquetibũcũjũgoriquere bairo mee nigaro.

Bairo na yũ caquetibũcũĩqũẽrẽ na cabaibotiorique jũgori na yũ aweyocoárũ,’ ĩĩnami marĩ Quetiupũ.

¹⁰ ‘Ti yũtea caãno Israel macããnarẽ cawãma wãme na yũ caátibojapee atore bairo nigaro:

Na yeri na catũgoñarĩjẽrũ yũ caroticũpeere na tũgoñao joroque na yũ átigu.

Bairo yũ caáto, yũ caroticũĩjẽrẽ borã, tiere caroaro cariape átigarãma.

Torecũ yũa, na pacũ yũ ãnigu. Na pũame yũ ya poa macããna nigarãma.

¹¹ Bairo yũ caáto jũgori, “Marĩ Quetiupũ yayere mũ yũ quetibũjũpa,”

ãmeo ĩẽtĩgarãma, merẽ yũre camasĩrã jeto caãna ãnirĩ.

Cawĩmarã, cabũtoa nipetiro yũre camasĩrã jeto nigarãma ti yũtea caãnorẽ.

¹² Na, roro na caátajere yũ masiriyogu.

Pũgani tunu tiere yũ tũgoñanemoetigu,’ ĩĩnami marĩ Quetiupũ,” ĩ quetibũjũya cũ ya tutipũ.

¹³ Cawãma wãme marĩrẽ cũ caátibojapeere cũ caĩata, tirũmũpũ marĩ ñicũjããrẽ cũ caquetibũcũjũgoriquere, “Jãnarĩqũẽrẽ bairo

nicõãña,” ĩgu ĩcũmi. Bairi dise ũnie marĩrẽ dope bairo caátimasĩētĩẽ p̃ame jicoquei petigarõ baiya.

9

El santuario terrenal y el santuario celestial

¹ Bairi tunu marĩ ñicũ ãnacũ Moiserẽ Dios cũ caquetibujaroticũrĩqũẽ jũgori masĩñupã camasã p̃ame ñubuerã na caátinucũbugopeere, ati yepa macããtõ santuario macããjẽrẽ.

² Dios ya wii waibutoa aseri mena na caqũẽnojũgorica wii p̃ame atore bairo caãni wii ãñuparõ: P̃uga arua cacãgori wii majũ ãñuparõ. Etajũgoricap̃ure, Cañurĩp̃au cawãmecutip̃ure ãñuparõ candelabro jĩñaworica tutu. Tip̃urea ãñuparõ tunu jĩcã mesa pan caroa Dios yaye majũ na caĩcũrĩqũẽ cũã.

³ Bairi jĩcã jutii ãnotarica bero macãã asero jũgoyep̃u ãñuparõ tunu Cañurĩp̃au Majũ Dios ya arua cawãmecuti arua.

⁴ Top̃ure ãñuparõ oro mena na caqũẽnorĩcã altar mesa incienso cajutiñurĩjẽrẽ na cajoemũgõrĩ mesa majũ. Tip̃urea ãñuparõ tunu Dios ya pata rocapata cofre del pacto cawãmecuti pata oro mena nipetirop̃u cabuire werica pata majũ. Ti pata p̃ureap̃u ãñuparõ jĩcã jot̃u oro mena na caqũẽnorĩcã jot̃u, ugarique Dios cũ cajorique manã cawãmecutie mena. Tunu bairoa ti pata p̃ureap̃ure ãñuparõ Aarõn ãnacũ tuericu caãcããjããrĩcũ cũã. Apeyera Dios cũ caroticũrĩqũẽrẽ cũ cawoaturicapãĩrĩ ũtãpãĩrĩ cũã ãñuparõ ti patap̃ureap̃ure.

⁵ Ti pata bui p̃amerẽ ãñuparã ángelea majãrẽ bairo caãna wericarã p̃ugarã. Na p̃ame top̃u

na cañnie jūgori, “Dios cū caāno niña ato,” ĩgarā baiyuparā. Na queruꝛuꝛi mena āmeo ñucānamurĩ ti pata buire nucũñuparā. Bairo cabaimiatacũārē, capee wāme yu quetibũjunemoētĩña ti wāmerē.

⁶ Bairo ti wii macāājē tore bairo caroaro qũñorĩcārō caānoi, ti wii caānijūgori aruare jāāetanucũñuparā, na cañubuerije macāājērē átigarā sacerdote majā.

⁷ Ti arua bero macāā arua ruamerē sumo sacerdote jeto jāāmasĩñupũ. Jĩcāni jeto jāānucũñupũ jĩcā cūmarē. Ti aruare cū cajāārĩ rūmurē waibutoa riire jeánucũñupũ. Cū carorije wapa, bairi cū ya macā macāāna tūgoñaena roro na caátie wapa cũārē Dios na cū masiriyobojáto ĩ, tiere jeánucũñupũ.

⁸ Atie nipetirijere tūgoñarĩ, atore bairo marĩ masĩñami Espĩritu Santo ruame: Mai, caānijūgori arua ruame ñubueriquere áta aruaru camasā na caānitoye, ape arua, santuario arua ruame mai pāājā masĩā maa. Torea bairo cabucu wāme na cañubuerique caānicōāmata mai, cariape Dios cū caānipaure etamasĩā mano.

⁹ Tie nipetirije marĩ catāgorije ati yepa macāājē santuario ruame marĩ ati yutea macāāna unuꝛecóopu caāno santuario cũārē marĩ camasĩparore bairo ĩ, cũñupĩ Dios. Bairo tie, ati yepa macāājē jūgori waibutoa riire joemugōrĩ santuariopu cañubuerā etarā caroaro yericati petietaetiyama mai.

¹⁰ Tie ati yepa macāājē Moisés ānacū cū caroticũrĩqũē ruame marĩ caugapee, marĩ caetipee, marĩ wāmorĩ marĩ cacosepee wāme ũnie jetore átirotiyupa. Tie nipetirije caátirotirijere Dios cū cawasoaparo jūgoye mai marĩ rupaure

maijūgorique macããjẽ wãme niña. Marĩ yerire dope bairo átimasĩetĩña tie jūgori.

¹¹ Merẽ atímajũcõãñupĩ Cristo marĩ sumo sacerdote Dios marĩrẽ caroaro cū caátipeere cajom majũ. Marĩ sumo sacerdote cū capaari wii santuario p̄ame ati yepa macãã wii santuario netõjãñurõ caroaro caãnimajũrĩ wii niña. Ati yepa macããna camasã na caqũenoricã wii mee niña. Bairi ati yepa macãã wii mee, um̄recóo macãã wii majũ niña, ĩgu ñiña.

¹² Jesucristo merẽ santuariop̄ jããñupĩ. Bairo jããrĩ, waibutoa chivoa, bairi becerroa rií mena mee, cū majũ rií mena jūgori marĩ carorije wapare netõõgu jããñupĩ. Jicãnia jããñupĩ, p̄gani cãrõ jããnemoesupi. Bairo cū cabairique jūgori yeri capetietiere cacūgorã marĩ tuao joroque ásupi.

¹³ Nurĩcãrã toroa, bairi chivoa rií, tunu bairoa becerrare na cajoerije õwãrẽ oco mena asuri camasã buire sacerdote majõcu na cū cayayewẽrõ bero, bui na rupaure caugueri coserãrẽ bairo jeto tuayama, Dios cū cañajoro.

¹⁴ Bairo atie cabaimiatacũãrẽ, ¡Jesucristo yaye rií p̄ame roque waibutoa rií netõjãñurõ caãnimajũrĩjẽ niña! Espiritu Santo caãnicõãninucũũ cū camasĩrĩjẽ jūgori Jesucristo cū rupaũ majũrẽã Diop̄re cū jore bairo ásupi. Waibutoa riire na cajoemugõjonucũrĩjẽ netõjãñurõ cū caátie p̄ame ñe ũnie r̄saesupa. Cū cariarique jūgori caũpetietop̄ cayasiránãrẽ bairo marĩ cabaibujioriquere netõõñupĩ. Bairo marĩ netõõñupĩ Jesús Dios caãnicõãninucũũrẽ caroaro cū marĩ catũgõũsamasĩparore bairo ĩ.

¹⁵ Torecu, Jesucristo p̄ame yuc̄pãĩr̄ cū cari-

arique jūgori Dios cū pacu mena, bairi camasã mena cūãrẽ jĩcã yericunare bairo caroaro Dios mena marĩ añio joroque ásupi. Cawãma wãme mena, “Мужãã yu netõõbojagu,” cū caĩricãrõrẽã bairo ásupi. “Bairo yu caáto caãnijūgorica wãme roticũrĩqũẽrẽ na cacūgorica yutea caãno roro na caátaje wapare yu masiriyobojagu. Bairo yu caáto bero, Dios cū caĩñabesericarã cū yarã caãniparã pũame cū caĩjūgoyeticũrĩcãrõrẽã bairo yeri capetietiere cacūgoparã majũ nigarãma,” ĩrẽ bairo marĩ ásupi.

16 Bairi, “Jĩcãũ cū caĩrĩqũẽ cawãma wãme caroaro tutuaro mena to ãmarõ,” marĩ caĩata, tie cawãma wãmerẽ cacũrĩcũ cū cariarije mena marĩ masĩña. Cū cariaepata roque, tie cū caĩcũrĩqũẽrẽ bairo bai jūgoetibujoro.

17 Bairi jĩcãũ cū caĩcũrĩqũẽ cawãma wãme ũnie wapa maniña, mai tiere caĩcũrĩcũ cū cacaticõãmata. Cū cariaro beropũ roquere wapa catibujoro.

18 Torecu, Dios pũame caãnijūgorique Moisés ãnacũrẽ cū caátiroticũrĩqũẽ cūãrẽ waibutoare pajĩãrĩqũẽ mena cūjūgoyupi.

19 Mai, nipetiro camasã Israel macããnarẽ na quetibujuyupi Moisés ãnacũ Dios narẽ cū caátiroticũrĩqũẽrẽ. Bairo na quetibujuri bero, waibutoa chivoa, bairi becerroa na capajĩãtãna riĩre jeeri, tiere oco mena asuyupi. Áti yaparo, yucu hisopo cawãmecutii rupũ mena oveja poa jũõrĩqũẽrẽ ti rupũrupũ jiyaturĩ, riĩre yosene átiri, Dios busurica tutire yayewẽñupĩ. Bairi to macããna camasã nipetiro cūãrẽ na yayewẽñupĩ Moisés tie riĩ oco mena asuriquere.

20 Bairo áti yaparo, atore bairo na ññupĩ: “Cawãma wãme m̃jãã camasãrẽ Dios cã caáticũrĩjẽ merẽ ãni jũgoya,” na ññupĩ.

21 Apeyera tunu Moisés p̃ame nipetiro Dios ya wii santuario, bairi ñubuerique macããjẽ cũãrẽ tie rií mena yayewẽñupĩ tie buire.

22 Moisés ãnacũ cã caátiroticũrĩqũẽ caĩquetib̃juro p̃amata, rií jũgori mena jeto dise ñnie nipetiro jãñur̃p̃na caroa wãme ñumasĩña Dios cã caĩñajorore. Waibutoare na capajĩãētĩcõãta, rorije na caátie wapore Dios cã camasiriyobojapee maniña.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

23 Bairo cabairoi, waibutoa rii joem̃gõrĩqũẽrẽ bonucũñupã. Camasã na caqũẽnorĩqũẽ um̃recóop̃ caãnie macããjẽrẽ caãnicõñaqueyorijere, “Caroa wãme nimasĩña Dios cã caĩñajoro,” ñgarã, bairo ásup̃. Bairo na caátinucũmiatacũãrẽ, um̃recóo macããjẽ p̃ame ati yepar̃ camasã na caátie netõjãñurõ caãnimajũrĩjẽ ñnierẽ boya.

24 Torec̃, Cristo ati yepa macãã wii santuario wiire jããrĩcãrõ ñnoa, santuario um̃recóo macãã wii p̃ame roquere jããñupĩ. Ati yepa macãã wii camasã na caqũẽnorĩcã wii um̃recóop̃ caãni wii macããjẽrẽ bairo caãnicõñaqueyori wiire jããẽsupĩ. Ti wii um̃recóop̃ caãni wiire jããrĩ yua, Diop̃re marĩ jẽnibojagu jããñupĩ.

25 Jesucristo jĩcãnia jããñupĩ um̃recóop̃ caãni wiire. Ati yepa macããcũ sumo sacerdote roque tocãnacã cãma waibutoa rií mena jejããnucũñami santuariop̃. Tie rií cã yaye mee, waibutoa rií mena p̃ame roque jee jããnucũñami.

²⁶ Tore bairo átaje caãnípee caãmata, Cristo capee tocãnacã cãma riacõã ninucũbujioũmi ati yepare Dios cũ caquẽnorõ beropũna. Bairopũa, tore bairo átaje caãnípee mee niãa. Ati yutea catũsari yuteare Cristo pũame cũ majũ yucũpãĩpũ jĩcãnia riajãnañupĩ, cũ yarã caãniparã yaye wapare na netõõbojagu. Pũgani cãrõ cũ carianemopee mee niãa.

²⁷ Bairi marĩ camasã cãã jĩcãnia marĩ riagarã. Marĩ cabaiyasiro bero, Dios nipetiro marĩ caátajere marĩ iĩnabesegũmi.

²⁸ Torea bairo Cristo cãã jĩcãnia yucũpãĩpũ riayupi, capããrã camasãrẽ na carorije wapare regũ. Cabero bauetaguĩmi tunu. Rianemoguĩ mee, cũ yarã cãrẽ cacoterãrẽ na jeágũ buiaetaguĩmi tunu.

10

¹ Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩquẽ pũame Dios camasãrẽ caroare cũ cajopee mee, tiere caãnicõña queyojũgorije niãa. Bairo cabairoi, ni jĩcãũ ãcũ tocãnacã cãma waibũtoa rii wãme jetore cũ cajoemũgõjorotirique jũgori ñe ãnie cawapa cũgoecũre bairo caãcũ baimasĩtĩñami.

² Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩquẽ caãnorẽ bairo camasã na carorije wapare carepeyomasĩata, pũgani cãrõ roro na caátajere tũgoñanemoetibujioricarãma. Pũgani cãrõ waibũtoa rii cããrẽ joemũgõjo rotietibujioricarãma.

³ Bairopũa, atie waibũtoa rii mena joemũgõjorique pũame camasã na carorije wapare tocãnacã cãma na catũgoñanemopeere bairo niãa.

⁴ Merẽ marĩ masĩña: Waibũtoa toroa, bairi chivoa riĩ pũame camasã na carorije wapare

jĩcãnia na cosenetõõmasĩlõtĩña.

⁵ Torecũ, Jesucristo ati yeparũ cũ cabuiaetaparo jũgoye atore bairo qũĩĩũpĩ cũ pacũ Diore:

“Mũ ɾũame waibũtoa riire camasã na cajoemũgõjonucũrĩjêrẽ miñajesoroaetiya.

Bairi jĩcã ɾupãũ yũ mũ jowũ, camasã roro na caátie wapare yũ majũ na yũ canetõõbojaparore bairo ĩ.

⁶ Camasã roro na caátie wapare regarã, waibũtoare pajĩãrĩ bero, na riire na cajoemũgõjonucũrĩjêrẽ miñajesoroaetiya.

⁷ Torecũ mũrẽ ñiña: Atoa yũ ãniña mũ ya tutipũ na caĩwoatujũgoyecũtatorea bairoa, yũre mũ carotiricarore bairo átigũ,” qũĩĩũpĩ Cristo cũ pacũre.

⁸ Moisés ãnacũ tore bairo cũ caátiroticũrĩqũẽ caãnie caãnimaatacũãrẽ, “Dios ɾũame, camasã roro na caátie regarã, waibũtoare pajĩãrĩ bero, na riire na cajoemũgõjonucũrĩjêrẽ miñajesoroaetiya,” qũĩĩũpĩ Jesús Diore.

⁹ Cabero qũĩĩnemoñũpĩ Jesús tunu: “Atoa yũ ãniña, yũre mũ carotiricarore bairo átigũ.” Atore bairo qũĩĩgũ ĩĩũpĩ: “Tirũmũɾũre cabũcũ rotirique waibũtoa riire joemũgõjorique ũnierẽ jãnarĩ bero, cawãma wãme camasãrẽ caroaro mũ caátibojapeere átigũ yũ baiya,” qũĩĩgũ ĩĩũpĩ Jesús.

¹⁰ Jesús ɾũame cũ pacũ Dios cũ carotirore bairo ásupi. Bairo átiri, cũ majũã jĩcãnia yucũɾãĩɾũ riayupi. ɾũgani cãrõ cũ carianemorõ boesupa camasã na canetõõpeere. Tore bairo Jesús cũ caátie jũgori, cũ yarã caroarã majũ marĩ ãnio joroque ásupi Dios.

11 Nipetiro judío majã yarã sacerdotea tocãnacã rãm̃ waibutoa rii wãme jetore joem̃gõjonucũñama. Tie bairo na caátie di rãm̃ ũno camasã na carorije wapare jïcãnia canetõomasĩtĩmiatacũãrẽ, tore bairo átinucũñama sacerdote majã.

12 Jesucristo p̃ame roque camasã roro na caátie wapare netõõyaparo etag̃, cũ majũã jïcãnia yuc̃pãĩr̃ riayupi. P̃gani cãrõ tunu cũ carianemorõ boesupa camasã na canetõpeere. Áti yaparori bero, ãm̃recóop̃ ásúpi, cũ pac̃ Diot̃ cariape ñgõãr̃ ruiácá.

13 Top̃ ruicotei átiyami mai, cũ pac̃, Jesús pe-suare cũ canetõñcãrõ ũno.

14 Jesús cũ majũã yuc̃pãĩr̃ cũ cariarique j̃gori ñe ũnie cawapa mánarẽ bairo caãna na ãnio joroque na ásupi Jesús Dios yarã caãniparãrẽ. Na p̃ame tocãnacã rãm̃a tore bairo jeto ãnicõã ninucũgarãma.

15 Tie cariape caãnoina, Espíritu Santo cũã atore bairo marĩ ĩ quetib̃juyami: “Atore bairo ĩñami Dios:

16 ‘Ti ỹtea caãno ỹ yarãrẽ cawãma wãme na ỹ caátibojapee atore bairo nigaro:

Na yeri na catũgoñarĩjẽr̃ ỹ caroticũpeere na tũgoñao joroque na ỹ átigu.

Bairo ỹ caáto, ỹ caroticũrĩjẽrẽ borã, tiere caroaro cariape átigarãma.

17 Na, roro na caátajere masiriyori bero, p̃gani tunu tiere ỹ tũgoñanemoetig̃,

ĩñami Dios,” marĩ ĩ quetib̃juyami Espíritu Santo.

18 Bairi roro marĩ caátajere netõõrĩqũẽ caroaro cariape majũ caãmata, ape wãme waibũto a rii marĩ cajoemũgõjorotirije ũnierẽ marĩ boetibujiorã.

Debemos acercarnos a Dios

19 Bairi yu yarã, Jesucristo yucupãĩpu cũ cariarique jũgori ãmerẽ Dios ya wii santuariore cajããetarãrẽ bairoa cãrẽ uwiricaró mano cũ mena marĩ busumasĩña.

20-21 Dios ya wii templo wiipu jutii asero ãnotaricaró jũgoye Dios cũ caãni arũaru sumo sacerdote cũ cajããetaro bero cajããũsarãrẽ bairo marĩ ãniña. Marĩ sumo sacerdote Jesucristo cũ cariarique jũgori cũ pacu Dios cũ caãnopu marĩ ájũgou átiyami. Cũ berore marĩ áũsagarã marĩrẽ cacationucũparopu. Jesús marĩ sacerdote catutuau majũ Dios ya wii mũmrecóo macã wii jope tãpu marĩrẽ cotei átiyami.

22 Bairo marĩrẽ cũ cacoterói, marĩ yeri marĩ catũgoñarĩjẽ mena cũ pacu Dios tãpu marĩ etaroa. Nũcũbugorique mena ãtoricaró mano, bairi tunu tũgoñatutuarique mena uwiricaró mano Diotu marĩ etaroa marĩ yeripu mena. Marĩ rupaure oco caroa caũgueri manie mena cosewericarorea bairo roro marĩ caátajere care ecoricarã ãnirĩ, Diotu caetaparã majũ marĩ ãniña marĩ yeripu mena.

23 “Mũjããrẽ yu netõõgu,” cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo marĩ netõõgumi,” caĩrã ãnirĩ tiere marĩ masiritiet-icõãrõã pũgani tũgoñarĩcãrõ mano.

24 Bairo pũame marĩ boya: Tocãnacãũpu marĩ yarã aperãrẽ na marĩ juátinemoto, ãmeo mairĩqũẽ caroa macããjẽrẽ na masĩnemo joroque ãrã.

25 Marĩ, Diore caĩroarã marĩ cañubue neñanucũrõpũre aperã marĩ menarẽ

neñaetinuçũñama. Narẽ bairo marĩ baietiroa. Marĩ pũame roque jĩcãrõ tũgoñatutuaõ joroque marĩ ãmeo átiroa. Bairoa nemojãñurõ marĩ ãmeo áticõã ninucũgarã mai, “Marĩ Quetiupau cũ caetapa rãm cõñarõ baiya,” caĩrã ãnirĩ.

²⁶ Cajũgoyepũ marĩ Quetiupau Jesús quetibũjũrique caroaro cariape ãnajẽrẽ masĩmirãcũã, pũgani tunu roro marĩ caáticõãmata, marĩ carorije wapa netõõnemo masĩã maa.

²⁷ Bairo roro marĩ caáticõãmata yua, uwirique mena Dios cũ caĩñabesepa rãmũrẽ cacoterãrẽ bairo marĩ tuabujiorã. Aperã cũ pesua caãna tutuaro caũrõ, caũpetietopũ cayasiparãrẽ bairo marĩ tuabujiorã.

²⁸ Apeyera tunu, ni jĩcãũ ùcũ Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ caápeire, pũgarã, o itiarã cũrẽ na cabũsjãata, ãñamairĩcãrõ mano cũ pajĩãrocamasĩñama judío majã.

²⁹ Caroaro tũgoñaña mai: Netõjãñurõ popiye na baio joroque na átigũmi Dios cũ macũ Jesure caĩñaterã roquere. “Cristo, Dios macũ cũ cariarique jũgori roro marĩ caátaje wapare netõõñupĩ,” marĩ ã masĩña. Bairo noa ùna cũ cariarique jũgori na carorije wapare canetõecoparã nimirãcũã, cũ riire, “Cabũgoro macããjẽ niña,” na caĩata, na yaye wapa popiye tãmũogarãma. Tunu bairoa Espiritu Santo camasãrẽ cajmãcũ cũãrẽ roro na caĩrĩjẽ jũgori popiye majũ tãmũogarãma.

³⁰ Tunu atore bairo marĩ masĩña marĩ Quetiupau Dios cũ caĩrĩqũẽrẽ: “Yũ roque caĩñabesepau yũ ãniña. Yũa, carorije caánarẽ popiye na baio joroque yũ átigũ,” ãñupĩ. Tunu apero Dios cũ caquetibũjũropũ atore bairo ãñupĩ: “Marĩ

Quetiupau Dios cū yarã na caátajere ññabesegumi.”

³¹ ¡Bairi Dios cañnicõãninucũũ roro caánarẽ popiye na baiõ joroque cū caátipee roque cauwiõrije majũ niña!

³² Mũjãã pũame roque mũjãã caátiani jũgoriquere tũgoñanemoña tunu. Tiere masiritieticõãña. Jesucristo yaye cariape macããjẽ quetire mũjãã catũgoũsaricarõ bero, aperã roro majũ mũjããrẽ na caátaje to ãniamiatacũãrẽ, tũgoñaenarẽ baiõ tiere mũjãã tũgoñanetõcõãñupã.

³³ Jesucristo yarã mũjãã caãnoi, jĩcããrã mũjãã mena macããnarẽ nipetiro camasã na caĩñajoro roro na ñ epeyupa aperã camasã. Popiye na baiõ joroque na ásupa. Aperã mũjãã mena macããna popiye cabairãrẽ na ññarĩ bũtioro bopacooro na ññañupã.

³⁴ Preso jorica wii na cacũrericarã cũãrẽ na mũjãã ññamaiñupã. Tunu baiõra mũjããrẽ, mũjãã yaye apeye ñnierẽ roro majũ na caẽmamiatacũãrẽ, yerijõrõ mena mũjãã ãnicõãñupã. Ʋmũrecõõpũ cañnicõãnie mũjãã cacũgopee nocãrõ carõa cañnimajũrĩjẽ pũamerẽ tũgoñarĩ, baiõ mũjãã baiyupa.

³⁵ Torena, Jesucristo mena mũjãã catũgoñatutuarijere jãnaeticõãña. Tie jũgori caroaro majũ mũjãã cabaipee ãnigarõ.

³⁶ Jesucristo yarã ãnirĩ popiye mũjãã bainemogarã. Baiõ cabairã nimirãcũã, roro mũjããrẽ na caátiere tũgoñaenarẽ baiõ tũgoñanetõcõãña, Dios cū caborore baiõ mũjãã caátimasĩcõãniparore baiõ ñrã. Baiõ ána, cū caĩjũgoyeticũrĩcãrõrẽã baiõ tie caroare mũjãã bocagarã.

³⁷ Bairo cabairo jūgori atore bairo ñña Dios ya tutipꝰ cããrẽ:

“Yoaro mee majũ atígumi caatípaꝰ pꝰame.
Yowoetigumi.

³⁸ Ni jĩcãũ ũcũ yꝰ cañajoro carorije cawapa mácũrẽ
bairo cã cañigaata,
yꝰ mena tũgoñatutuacõã ninucũgumi.

Yꝰ yayere cajãnarĩcũ pꝰamerẽ cã ñiñajesoetiya,” ĩ
quetibujꝰya Dios ya tutipꝰ.

³⁹ Marĩ pꝰame roque tiere cajãnarĩcãrãrẽ bairo
marĩ baietiya. Bairi caũpetietopꝰ caápãrãrẽ
bairo marĩ baietiya. Jesucristo mena marĩ
catũgoñatutuarije jūgori, Dios cã canetõõrĩcãrãrẽ
bairo caãna marĩ ãniña.

11

Lafe

¹ Dios mena tũgoñatutuarique atore bairo
niña: “Marĩrẽ caroaro cã caátipeere marĩ
jogumi cã caĩrĩcãrõrẽ bairo,” cariape marĩ
caĩcotemasĩrĩjẽ niña. Caroaro marĩrẽ cã caátipeere
mai ññaetimirãcũã, pꝰgani tũgoñarĩcãrõ
mano cariape cã caĩrĩjẽrẽ marĩ catũgoñarĩjẽ niña.

² Tirũmꝰpꝰ macããna marĩ ñicũjãã ãnana Dios
mena cariape na catũgoñatutuarique jūgori na
ñiñajesoypĩ Dios.

³ Marĩ pꝰame Dios mena tũgoñatutuari, atore
bairo marĩ ĩ masiña cã caátijẽñojūgoriquere: Ati
yepa nipetiro macããjẽrẽ to baibuaiaetao joroque
ásupi Dios cã cabꝰsꝰrĩ risero mena. Bairi ati yepa
macããjẽ nipetirije Dios cã caátaje marĩ cañnarĩjẽ
pꝰame tirũmꝰpꝰre cañmãnanajẽrẽ marĩ ñña.

⁴ Tirãmꝑꝑ macããcũ Abel ãnacũ ꝑꝑame Dios mena tãgoñatutuari, oveja waibꝑꝑcare pajĩarĩ bero, cã riire joemũgõjoyupi, Diore qũĩroagũ. Cã jũgocũ Caín netõjãñurõ caroa wãmerẽ joemũgõjoyupi Abel. Bairo Abel cã caátie jũgori Dios ꝑꝑame carorije wapa cacũgoecũre bairo qũĩñañupĩ. Cã cajoemũgõjorijere qũĩñajesobojayupi Dios. ãmerẽ yua, Abel cã camanimiatacũãrẽ, Dios mena cã catãgoñatutuarique atore bairo ã quetibũjugaro ãña: Marĩ cãã cãrẽ bairo Dios mena marĩ catãgoñatutuarije boya.

⁵ Apei, Enoc cawãmecũcũ cãã Dios mena cã catãgoñatutuarije jũgori cã neásũpi Dios cacatirea ẽmũrecóopũ, marĩ camasãrẽ bairo cã cabaiyasietiparore bairo ã. Ni jĩcãũ ãcũ cã bocaesupũ, jicoquei Dios cãrẽ cã caneátõi jũgori. Dios cã cabasuri tutipũ atore bairo ã quetibũjuya Enoc cã cabairiquere: Cã caneáecoparo jũgoye mai, cã mena cã catãgoñatutuarijere ãñajesoyupi Dios.

⁶ Ni jĩcãũ ãcũ Dios mena cã catãgoñatutuaeticõãta, Diore qũĩñajeso joroque cã átimasĩẽtĩñami. Diotũ caágarã ꝑꝑame cariapea atore bairo na caĩtãgoñarõ ãña: ãniñami Dios. Tunu atore bairo na caĩtãgoñanemorõ ãña: Caroare na jogũmi Dios cãrẽ caborãrẽ.

⁷ Apei, Noé ãnacũ cãã Dios mena cã catãgoñatutuarije mena netõñupĩ. Mai, Dios ꝑꝑame cã quetibũjuyupi Noérẽ caĩñaña manie cabaipeere. Tie cabaipeere ãñætomicũã, caãnorẽ bairo tũgori, cũmua capairicare qũẽnoñupĩ, cã pũnaa mena cabaipeere netõgũ. Tunu bairoa Dios mena cã catãgoñatutuarije jũgori camasã ati ẽmũrecóo macããna cã caãni yepa caãna Diore caĩroenarẽ,

“Mujãã yasicoagarã,” na ï quetibujumiñupĩ Noé. Bairi yua, ati yepa caruaripaure netõõcoasupa Noéjãã Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori.

⁸ Apei, Abraham ānacū cūã Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori Dios cūrē, “Ape yepapū ácúja mu yarã mena,” cū caĩrĩjērē tūgori, caroaro cariape cū tūgoyupi. Tiere tūgori bero, cū caátóre masĩētĩmicūã, Dios cūrē cū cajopa yepapū ásúpi Abraham.

⁹ Tunu bairoa etari bero, Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori ape yepapū macããcūrē bairo átiãñupĩ. Waibutoa aseri mena qũēnorĩcã wiiri mena āniñesēãñupĩ. Cū macū Isaac, bairi cū pārãmi Jacob cūã torea bairo āniñesēãñupã cū berore. “Mujããrē ati yepare yu jogu,” na ï busuyupi Dios na cūãrē.

¹⁰ Abraham pũame Dios ya macã umurecórpu caāni macã capetieti macãrē ānigũ, tore bairo baiñesēãñupĩ ati yepapure. Dios majũ cū caqũēnorĩcã macãrē etagu, tore bairo baicoteyupi Abraham.

¹¹ Tunu apeyera Abraham, “Yure cū caĩrĩcãrõrēã bairo jĩcã wãme rusaricarõ mano yu átibojagumi Dios,” caānorē bairo cariapea ï tūgoñãñupĩ. Bairo Dios mena cū catūgoñatutuarije jūgori, cū, cū nũmo cūã cabutoa, capũnaacuti masĩēnapũ na caānimiatacūãrē, jĩcãũ na macãcutio joroque ásupi Dios cū camasĩrĩjē mena.

¹² Bairo bairi Dios cū camasĩrĩjē jūgori Abraham cabucu majũpũ nimicūã, macũcusupi. Bairo macũcutiri bero, capããrã pārãmerã cusupi. Umurecõo macããna ñocõã, bairi paputiro macããjē paa rupare cõñajĩãtia mano cãrõ majũ pārãmerã

cusupi Abraham.

13 Na, y_u caĩquetibujurã ãnana Dios narẽ cū caĩrĩcãrõrẽã bairo cabaiPETIRORE ãnaesupa ati yepap_u mai na caãni rãmurẽ. Mai, na cariaparo jũgoye tie cabaipeere masĩjũgoyec_usupa Dios mena catũgoñatutuari majã ãnirĩ. Torena, ãseanirĩqũẽ mena, “Ati yepap_u caãna mee marĩ ãniña,” ĩ tũgoñañupã.

14 Bairo caĩtũgoñarã ãnirĩ, ape yepa na caãnipa yepa majũrẽ camacã ñesẽãrãrẽ bairo ãñupã. Merẽ tiere caroaro marĩ masĩña.

15 Na caãnijũgorica yepare na caĩtũgoñaata, ti yepa na caãnijũgorica yepap_ua tunuábujioricarãma.

16 Tunuápéyupa. Na p_uame netõjãñurõ caroa yepa majũrẽ boyupa. “U_marecõo macãã yepare cacoterãrẽ bairo ãñupã,” ĩg_u ñiña mujããrẽ. Bairi Dios, “Y_u, na pac_u Dios y_u ãniña,” na ĩ tũgoñaboboetiyami. Cū p_uame merẽ na caãnipa macãrẽ qũenorĩcãrõrẽ bairo átiyucõãñupĩ.

17-18 Apeyera tunu, Dios p_uame Abrahãrẽ, “¿Cari-apea y_u mena cū tũgoñatutuayati?” ĩ, cū macũ Isaare waibuc_ure pajĩãrĩ joemũgõjoricarore bairo cū átirotiyupi. Abraham p_uame Dios mena cū catũgoñatutuarije jũgori, “M_u caátirotirore bairo y_u áperig_u,” qũĩesupi Diore, cū macũ jĩcãũã cū caãnimaacũãrẽ. Tunu bairoa, “M_u macũ Isaac jũgori m_u pãrãmerã cutig_u,” cã, cū caĩrĩqũẽ to ãnimaacũãrẽ, Dios cū caĩrõrẽ bairo átibujioyupi Abraham.

19 Abraham Dios mena tũgoñatutuari yua, “Cū camasĩrjẽ mena cabaiyasiricarã cũãrẽ catiomasĩñami Dios,” ĩ tũgoñañupĩ. Abraham cū macãrẽ cū capajĩãgaripana Dios qũĩñupĩ: “Cū

pajĩãētĩcõãña m̄ macũrẽ.” Bairo cũ caátajere tũgoñarĩ atore bairo marĩ ĩ masĩña: “Abraham cũ macũ cariacoaatacũ tunu cacatire bairo caãcũrẽ cũ cũgoyupi tunu,” marĩ ĩ masĩña.

20 Apei, Isaac ãnacũ cũã Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori cũ pũnaa, Jacob cũ jũgocũ Esaú cũãrẽ caroaro na cabaipeere Diopare na jẽnibojajũgoyeticũñupĩ.

21 Isaac macũ Jacob cũã Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori cũ macũ José pũnaa tocãnacũrẽã caroare na jẽnibojayupi Diopare. Cabucũ ãnirĩ yua, cũ tuericũ mena tuañerĩ, Diore qũĩroayupi.

22 José cũã Dios mena tũgoñatutuari cũ cabaiyasi-paro jũgoye, atore bairo na ĩñupĩ israelita majãrẽ: “Ape rãmũ caãno ati yepa Egipto yepare mũjãã witigarã. Bairo mũjãã cawitiri rãmũ caãno, yũ rupaũri ãnajẽ cũãrẽ mũjãã neágarã mũjãã caátı yepapũ,” na ĩ cũñupĩ José.

23 Aperã Moisés ãnacũ pacũã cũã Dios mena na catũgoñatutuarije jũgori Moisés cũ cabuiaro bero itiarã muipũã majũ yasiori cũ cũgoyupa, cawĩmaũ caroúaca cũ caãnoi. Dios mena catũgoñatutuarã ãnirĩ Egipto macããcũ rey, “Cawĩmarã caũmũarẽ na pajĩãrecõãña,” cũ caĩrĩqũẽ caãnimiatacũãrẽ, tiere uwiesupa. Cũ caĩrõrẽ bairo ápeyupa.

24 Moisés cũã cabucũ ãcũpũ, Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori Egipto macããcũ quetiupau faraón macõ macũrẽ bairo cũ caãnierẽ cũrẽ na caĩrõ boesupi.

25 Bairo pũame boyupi: Dios ya poa macããna popiye na cabairorea bairo cũ cũã na mena popiye baigayupi. Jĩcã yũtea cãrõ carorije macããjẽ faraón

ya wii useanirĩqũẽ mena na caátĩãnierẽ ãñamicũã, tiere ãñajegaesupi.

26 Atore bairo ã tũgoñañupĩ Moisés: “Egipto macããna na cacũgorije cawapacũtie netõjãñurõ caãnimajũrĩjẽ niña Dios cũ cajopau Mesías queti pũame roque,” ã tũgoñatutuacõãñupĩ Moisés. Cũ pũame Dios caroaro cũ caátibojapeere masĩrĩ, caroaro mena tũgoñatutuacõãñupĩ.

27 Cabero Moisés Egipto caãniatacũ acoásúpi. Ti yepa macããcũ quetiupau rey cũ mena cũ caasiarijere tũgoecũre bairo tiere tũgoñanetõcõãñupĩ. Dios mena catũgoñatutuau ãnirĩ cũ caátipeere cariapea tũgoñajũgoyeticõã ninucũñupĩ. Dios cabauecũre jĩcã cũ cũ cañnamajũcõãrõrẽ bairo tiere tũgoñajãnaesupi.

28 Mai, ti yepare cũ cawitiparo jũgoye Moisés Dios mena catũgoñatutuau ãnirĩ bose rũmu qũẽnoñupĩ jĩcã ñami caãno. Ti ñami caãno, oveja waibũtoare pajĩãrĩ bero na rií mena wiiri jope buire na yayewẽrotiyupi Moisés israelita majãrẽ. Bairo na átirotiyupi, camasã na camacũcuti jũgorã caũmũarẽ capajĩãũ acú ángel cũ jããëtĩcõãto ã.

29 Israelita majã cũã Dios mena tũgoñatutuari, Mar Rojo cawãmecuti riare netõásúpa. Dios cũ camasĩrĩjẽ jũgori riare oco mano maarẽ bairo boporo cũ caátiaata wããpũ netõásúpa tiya ria capairiyare. Na bero caáná, narẽ cañegari majã egipcio majã cũã ti wãã na caátíwãrẽ na cajããpetiro bero nipetiro ruapeticoásúpa.

30 Cabero israelita majã Jericó cawãmecuti macãrẽ ãmagarã, ti macã ãñnotaricarõ usaropũ basa ãmejoreyuparã jĩcã wãmo peti pũga pẽnirõ

cānacā rām̄u majũ. Bairo na caáto, Dios mena na catũgoñatutuarije jũgori, ti macā ěñotarique ñaapeticoasuparo.

³¹ Bairo ti macā macāãcõ Rahab cawāmecuco caũm̄u mena caepewapatamirĩcõ Dios mena tũgoñatutuarique cacũgoo añũpõ. Cõ puame Israel ya poa macāãna cõ ya macārẽ cañnarutiri majārẽ caroaro cõ ya wiip̄u na qũẽnoñupõ, na pajĩãrema, iõ. Bairo Dios mena catũgoñatutuaõ añirĩ aperã cõ ya macā macāãna Diore cabaibotiorã mena yasiesupo.

³² ¿Ñerẽ ñi quetibũjunemocuti mũjããrẽ? Dios mena catũgoñatutuari majã capããrã añũpã bairãpuã. Bairo capããrã na caãnoi, na nipetirore yũ quetibũjũpeyomasĩẽtĩña mũjããrẽ. Jĩcããrã na mena macāãna añũpã: Gedeón, Barac, Sansón, Jefte, David, Samuel bairi aperã profeta majã cãã añũpã.

³³ Bairo Dios mena tũgoñatutuari ape macā macāãna mena caãmeoqũẽrã cãã na ya yepare ěmamasĩũpã. Aperã cãã caroaro cariape camasãrẽ na rotimasĩũpã. Aperã Dios narẽ caroaro cũ caátipeere cacotejutiena añirĩ tiere cũgomajũcõãũpã. Aperã cũãrẽ macãncũ macāãna yaijũãrã na na ũgaetio joroque ásupi Dios, cũ mena na catũgoñatutuarije jũgori.

³⁴ Aperã cãã na wapana narẽ peero paio caũrõpu narẽ na cacũremiatacũãrẽ, ũẽsupã. Aperã cãã na wapana ñosẽrĩcãpãĩ mena na capajĩãgamiatacũãrẽ, rutimasĩũpã. Aperã cãã catutuaena caãnimirĩcãrã, Dios mena na catũgoñatutuarije jũgori na wapana pajĩãrĩ majã poarire na pajĩãnetõmasĩũpã.

³⁵ Aperã carõmia cũã na yarã cariyasicoatana na cañnimitacũãrẽ, Dios cũ camasĩrĩjẽ jũgori tunu na catio joroque cũ caánarẽ yarãcũsupa.

Aperã cũãrẽ na pesua popiye na baio joroque na átiepeyupa. “Diore mũjãã catũgousarijere mũjãã cajãnaata, mũjããrẽ jãã pajĩãreetigarã,” na pesua na na caĩmiatacũãrẽ, narẽ na capajĩãgaro ãñotaesupa. Dios mena catũgoñatutuarã ãnirĩ bairo baiyupa. “Marĩ cariaro beropũ tunu catiri roque, caroaro netõjãñurõ marĩ ãnajẽ cutigarã,” ĩ tũgoñarĩ tore bairo baiyupa.

³⁶ Aperã Diore caĩroarã cũãrẽ roro na ĩ boyetieperi na bape epenucũñupa. ãpõã wẽrĩ cadenas mena na jiyarĩ, bairo tunu preso jorica wiiripũ na cũreri roro majũ na átiepeyupa.

³⁷ Aperã cũãrẽ ãtã rupaa mena na pajĩãrenucũñupã. Aperã cũãrẽ yisericapãĩ mena na rupaũri recomacããrĩ na pajure batorenucũñupã. Aperã cũãrẽ ñosẽrĩcãpãĩrĩ mena na ñosẽ renucũñupã. Aperã cũã roro majũ bopacooro baiyupa. Ñe ũnie cacũgoenarẽ bairo noo na caboropũ ãñesẽãñupã. Waibutoa oveja, o cabra aseri mena jutii jãñarĩ roro na caátipacõõrã baiñesẽãnucũñupã.

³⁸ Na pũame, desierto cayucũmanopũ, bairo ãtã yucũpũ, bairo ãtã opeepũ ãniñesẽãnucũñupã. Bairo bopacooro baiñesẽãmirãcũã, Dios cũ caĩñajorore caroarã cañurã majũ ãñupã. Bairo ati yepapũ macããna watoare na caãno jesoesupa. Dios tũpũ na caãno roque ñũñupã.

³⁹ Bairo na cabaimiatacũãrẽ, ni jĩcãũ ũcũ na mena macããcũ Dios narẽ caroaro cũ caátigariquere cũgopetiesupi. Dios pũame, “Yũ

mena cariapea tũgoñatutuayama,” ĩ masĩmicũã, narẽ cũ caátigaricare bairo na átipeyoesupi mai.

40 Atore bairo boyupi Dios: Ti yũteapũ macããna cũ caĩjũgoyeticũrĩqũẽrẽ caroaro na catũgoñacoterore boyupi. Na pũame, “Marĩ ape tuti macããna cũrẽ caĩroari majã mena jĩcãrõrẽ bairo Dios netõjãñurõ caroare cũ caátipeere na cũgopetimasĩáto,” ĩ, caroaro na catũgoñacoterore boyupi.

12

Fijemos la mirada en Jesús

1 Bairi marĩ jũgoye caãnana capããrã Dios mena catũgoñatutua ĩñorĩcãrãrẽ camasĩã ãnirĩ nipetirije marĩrẽ roro marĩ baio joroque caátiere, bairi roro camasã marĩ caátie macããjẽ, caroaro caãnimasĩrotietie ũnierẽ tocãrõã marĩ jãnacõãgarã. Tiera jãnarĩ, Dios mena tũgoñatutuari, ati yepapũ marĩ caãno ũno mai, cariapea tũgoñaenarẽ bairo tiere marĩ tũgoñanetõcõã ãnigarã, marĩ caátóre marĩ caetaparo jũgoye. Caaturĩ majõcũ ñe ũnie cũ wãmorẽ cũgoecũ ãcũ caroaro mena atũmasĩñami, cũ caatũẽmuetaro bero cũ cawapatapeere camasĩ ãnirĩ. Torea bairo marĩ cũãrẽ caroaro boya.

2 Jesucristo jĩcãũrẽã cũ marĩ catũgoũsaro ñuña. Cũ, Jesucristo jetoa marĩ catũgoñatutuari wãmerẽ cajõũ majũ niñami. Bairi cũ jũgori nipetiro cũ mena catũgoñatutuarãrẽ ñe ũnie carorije camána, jĩcãrõ tãni caroarã majũ na ãnio joroque caácũ niñami. Jesús pũame bopacooro netõrõ baiyupi yucũpãĩpũ. Tĩpãĩpũ riãũ, roro bopacooro cũ cabaĩpeere tũgoñabobori, tie cũ cariápeere ãñotari,

“To baieticõãto,” ãsupĩ Jesús. Cũ pũame cũrẽ popiye cũ baio joroque na caáto bero, nocãrõ majũ caroaro ½seanirĩqũẽ mena yerijõrõ cũ caãnipeere masĩrĩ popiye cũ cabairiquere netõmasĩñupĩ. Bairo bairi bero, Dios carotimasĩ cũ caruirotũ cariape nũgõã pũame ruiásúpi Jesús.

³ Mai, Jesús ati yepapũ cũ caãno, carorã cũrẽ popiye baio joroque caãnarẽ roro na átiãmeesupi. Cariape cũ caátianierẽ caroaro marĩ tũgoñagarã. Bairi mũjãã popiye baimirãcũã, ½searitieticõãña. Jũtieticõãña mũjãã caátianie caroa macããjẽrẽ.

⁴ Carorijere caboenaerẽ bairo ãna, Jesucristo cũ catãmũorĩcãrõrẽ bairo roro majũpũrã mũjãã tãmũoetimiña mai. Carorã cañuena mũjããrẽ roro mũjãã pajĩareetiyama mai bairãpũa.

⁵ ¿Dios, mũjãã cũ pũnaa majũrẽ bairo caãnarẽ mũjãã cũ caĩbeyoriquere merẽ mũjãã masiriticoati? Cũ ya tutipũ atore bairo ã woaturotiyupi Dios:

“Macũ, ãñateeticõãña mũ yũ cabeyorijere.

Mũrẽ yũ catutiri rãmũ caãno tiere tũgori ½searitieticõãña.

⁶ Yũa, caracũ ãnirĩ yũ camai ãñarã yũ pũnaarẽ cariape na yũ beyomasĩña.

Bairi tunu yũ macũrẽ bairo caãcũrẽ tutuaro mena cũ yũ quetibũjũ masĩña, caroaro cũ áparo ã,”

ã quetibũjũyupi.

⁷ Bairi mũjãã pũame Dios, mũjããrẽ cũ cabeyorijere tũgousaya. Bairo mũjãã catũgousaata, cũ pũnaa majũrẽ bairo mũjãã átigũmi. Ni ãcũ camacũcũcũ camasĩ cũ macũrẽ cũ beyoeticoa baiecũmi. Torecũ, marĩ Pacũ Dios cũã marĩ beyomasĩñami.

⁸ Bairo m̄jããrẽ cū cabeyoeticõãta, cū pũnaa mee m̄jãã ãnibujiorã. Раpаcу мánarẽ bairo caãna m̄jãã tuabujiorã.

⁹ Apeyera marĩ, cawĩmarã marĩ caãno, marĩ pacуa marĩ beyonucũwã. Tie na caĩbeyorijere нсцбугоро marĩ tũgonucũwã. Bairo cabairicarã caãna nimirãcũã, ¿dopẽĩrã marĩ Pacу Dios p̄amerẽ cū cabeyorijere marĩ tũgoᵛsaetiyati? Cū p̄ame roquere netõjãñurõ нсцбугорике mena cū caĩrĩjẽrẽ tũgoᵛsarotiya, caroa yeri pũna mena ãnigarã.

¹⁰ Ati yepap̄ure nocãrõ yoari yũtea mea marĩ caãnipeere marĩ pacуa marĩ beyo ãninucũñama. Na camasĩrõ cãrõ marĩ beyonucũñama. Bairo na caátimiatacũãrẽ, netõjãñurõ cariape beyomasĩñami marĩ Pacу Dios roque, cãrẽ bairo caroarã marĩ caãniparore bairo ã.

¹¹ Dise ũnie marĩrẽ tutuaro mena na cabeyorije ыseanirõ marĩ áperiya. Marĩ yapap̄uao joroque marĩ átiya tip̄u jetore bairop̄na. Cabaimiatacũãrẽ, caberop̄u tie na caĩbeyorijere cariape mena marĩ catũgoᵛsaata, caroaro cariape yerijõrõ marĩ ãnimasĩgarã.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹²⁻¹³ Bairi cū ricaari, cū ñicããrĩ catutuaecy, Dios cū camasĩrĩjẽ jũgori tunu cū cacatinemorõrẽã bairo m̄jãã cũã Dios cū camasĩrĩjẽ jũgori cū mena tũgoñatutuanemoña tunu. Caroaro cariape áticõã ninucũña. Ricaati átiãnajẽrẽ jãnacõãña.

¹⁴ Nipetiro camasã mena caroaro yerijõrõ ãnajẽcusa. Tunu bairo carorije wapa mánarẽ bairo ãnajẽcusa. Carorije wapa cacũgorã p̄ame

marĩ Quetiupaure iñamasĩtĩgarãma. Caroa yeri pũna cacũgorã roque qũĩñagarãma.

15 Mũjãã majũ tũgoñatutuaõ joroque ãmeo ása, tocãnacãũpua mũjãã mena macããna Dios tũpũ na caẽmuetamasĩparore bairo ĩrã. Bairi ni jĩcãũ ũcũ mũjãã mena macããcũ rorije caáticotei cũ manicóato. Rorije caácsũ cũ caãmata, rorije na áticotebujioami camasãrẽ.

16 Ni jĩcãũ ũcũ mũjãã mena macããcũ roro cũ rupaũ caborore bairo cũ átiepeeticóato. Tunu bairoa Dios yaye caroa wãmerẽ, “Cabũgoro macããjẽ niña,” caĩrãrẽ bairo baieticóãña. Esaú ãnacũrẽ bairo baieticóãña mũjãã. Cũ pũame cũ pacũ cũ camacũcutijũgoricũ ãnirĩ, cajũgocũre bairo cũ cabaiãnipere cũgoyupi. Bairo caãcũ nimicũã, tiere, “Cabũgoro macããjẽ niña,” caĩrẽ bairo baiyupi. Jĩcã bapa ugarica bapa jũgori cajũgocũre bairo cũ caãnierẽ wapatireyupi cũ baire.

17 Merẽ mũjãã masĩña tie bero cũ cabairiquere. Dios Esaure caroare cũ cajopeere cũ pacũ cũ caĩquetibujũro bũtioro tũgogamiñupĩ. Bairo cũ cabomiatacũãrẽ, cajũgocũ cũ caãnierẽ cũ baire cũ cawapatirericaro jũgori cũ yumasĩẽsupi cũ pacũ. Tutuaro mena otimicũã, cajũgocũre bairo cũ caãnimirĩqũẽrẽ tunu cũgomasiẽsupi Esaú.

18 Mũjãã, marĩ ñicũjãã israelita majã ãnana na caĩñarĩcã wãme ũnierẽ mũjãã ĩñaesupa. Na pũame Moisés ũtãũpũ cũ caãnitoye, ĩñañupã ũtãũ paio caũrõrẽ. Tie caũrĩjẽ buseri jũgori canaitĩãrĩjẽrẽ ĩñañupã. Tunu bairoa wĩno cũã tutuaro capapuri-jere ĩñañupã.

19 Tunu bairoa marĩ ñicũjãã israelita majã

ãnana na catùgorica wãme ùnie trompeta tutu-
aro cabusuro cãrõ Dios cù cabusucajorique cùãrẽ
mujãã tũgoesupa. Bairo mujãã cabaimiatacùãrẽ,
na pũame roque tie busurique paio cauwiori-
jere tũgoyupa. Bairo uwiri, Dios narẽ yoaro cù
cabusũãnorẽ boesupa. Tocãrõã cù jãna rotiyupa
Diore.

²⁰ Dios cù caroticũrĩqũẽrẽ dope átijĩãtietimirã,
tore bairo ìñupã Diore. Mai, atore bairo ìñuparõ
Dios narẽ cù caátiroticũrĩqũẽ pũame: “Ni jĩcãũ ùcũ
ati ùtãũrẽ capeañãrẽ ùtã rupaa, o ãpõã besuro
mena cù pajĩãrocacõã rotiya. Ni ùcũ waibucũ ùcũ
cùãrẽ tore bairo átirotiya,” ìñuparõ.

²¹ Nocãrõ majũ ìña acũarique caãnoi, Moisés cù
majũ cùã atore bairo ìñupĩ: “Bũtioro uwiri yũ
nanacũpũ,” ìñupĩ.

²² Mujãã roque narẽ bairo mujãã baietiya.
Umũrecóorpũ caãni ùtãũ buipũ caãni macã Jerusalén
cawãmecuti macã Dios cacaticõãninucũũ ya
macãpũ caãniparã majũ mujãã ãniña. Aperã cùã
nocãrõ capããrã majũ Diotũ macããna ángelea majã
neñapori Diore cabasapeorã na caãnopũ caãniparã
mujãã ãniña.

²³ Tunu bairo Dios pũnaarẽ bairo caãna,
caãnijũgorã umũrecóorpũ Dios ya pũrõpũ cù yarã
caãnarẽ cù cawoaturicarã na caneñarõpũ caãniparã
mujãã ãniña. Dios camasã nipetioropũre caĩñabesei
majũ tũpũ mujãã etagarã. Caroarã na ãnio joroque
cù caátana tũpũ mujãã etagarã.

²⁴ Tunu bairo Jesutũ mujãã etagarã, caroa
wãme cawãma wãme marĩrẽ caátibojacũrĩcũ tũpũ.
Jesús pũame yucũpãĩpũ cù cariarique jũgori cù riĩ
mena marĩ carorije wapare cosericarore bairo

marĩ tuao joroque marĩ ásupi. Abel cũ carii rerique p̃ame ãmeoqũẽ ãmerĩqũẽrẽ bairo átaje tu-
ayupa. Bairi Abel ãnacũ cũ carii rerique netõjãñurõ
caãnimajũrĩjẽ ãñupã Jesús yaye riĩ p̃ame roque.

²⁵ Torecũ, Jesús marĩrẽ caquetibujare caroaro
cũ marĩ tũgousagarã. Moisés ati yepa macããcũ
ãnacũ Dios yayere marĩ ñicũjãã ãnanarẽ cũ
caquetibujãnetõrĩjẽrẽ tũgogaesupa. Bairi dope
bairo netõmasĩesupa. Marĩ roque na netõjãñurõ
bairã majũ marĩ netõmasĩena, ɯm̃arecõopũ
macããcũ marĩrẽ cũ caquetibujãgarijere marĩ
catũgogaeticõãta.

²⁶ Tirũm̃pũ ji yũteapũre Dios cũ cabũsuro jũgori
ati yepa tutuaro to yuguio joroque ásupi Dios,
Moisés ãnacũ cũ caãni yũteapũre. Bairi ãmerẽ tunu
atore bairo ñnemoñami Dios: “Pũgani cãrõ tunu yũ
cabũsuriye mena ati yepa to yuguio joroque yũ
átigu. ãmerẽ ati yepa jeto meerẽ, ɯm̃arecõopũ cũã
to yuguio joroque yũ átigu,” ññami.

²⁷ Bairo cũ cañata, atore bairo ñgũ ñcũmi Dios:
Ati ɯm̃arecõo macããjẽ nipetiro cũ caátaje, yepa
cayuguirije ñnie mena yasipeticoagaro. Bairo ati
ɯm̃arecõo macããjẽ nipetirije cũ caátajere cũ caya-
sioro bero yua, Dios marĩ Quetiupũ cũ caãno
macããjẽ jeto tuagaro.

²⁸ Dios cũ carotimasĩrĩpũ, marĩrẽ cũ
cacũbojaripũ jeto tuagaro. Bairo tiere tũgoñarĩ,
Diore, “Mũ ñujãñũña jãã mena,” marĩ caĩbasapeoro
ñũña. Torecũ, caroaro cariape átiãnajẽ, cũrẽ
ĩroarique Dios cũ caññajesori wãmerĩ majũrẽ marĩ
caátĩãno ñũña.

²⁹ Peero tutuaro mena caũrĩ peero apeye ñnierẽ
caũrerorea bairo Dios cũã tutuaro mena marĩ

carorije wapare caññabesemasĩ majũ niñami.

13

Cómo agradecer a Dios

¹ Мҗјӓӓ рҗame јӓcӓӓ рӓnaa na caӓmeomairӓrӓ bairo мҗјӓӓ cӓӓ ӓmeo maiјӓnaeticӓӓӓ.

² Tunu bairoa aperӓ camasӓ мҗјӓӓ ya wii caññañesӓrӓ cӓrӓ caroaro mena na bocӓri na qӓӓnonucӓӓ. ¡Tame, мҗјӓӓ mena macӓӓna јӓcӓrӓ, ӓngelea majӓrӓ camasӓӓna nimirӓcӓӓ, caroaro na bocӓri na qӓӓnoӓurӓ na wiiripӓ!

³ Preso jorica wiirӓ caӓna cӓrӓ na мҗјӓӓ masir-itiera. Мҗјӓӓ cӓӓ preso jorica wiirӓ caӓna mena ӓnarӓ bairo tӓgoӓӓӓ. Na јӓӓtinemoӓӓ. Roro caӓtiecoricarӓ cӓrӓ na tӓgoӓӓӓ. Ape rӓmӓ мҗјӓӓ cӓӓ narӓ bairo мҗјӓӓ tӓmӓobujiorӓ, ati yerapӓ мҗјӓӓ caӓni rӓmӓ caӓno. Bairi na йӓnamairotiya.

⁴ Tunu apeyera sawӓmo јiyaricarӓrӓ nipetiro na мҗјӓӓ caññanӓcӓbӓugoro ӓӓӓ. Roro ӓmeo ӓtiepeeticӓӓӓ. Caroa wӓme ӓtaje jetore ӓtiӓӓ. Dios рҗame йӓnabesegӓmi roro caӓmeo ӓtieperi majӓrӓ. Сапҗмосҗна, сапҗмо мӓна cӓӓ roro na caӓtie јӓgori popiye na baio joroque na ӓtigӓmi Dios.

⁵ Dinero pӓrӓrӓ cabonetӓrӓrӓ bairo baieticӓӓӓ. ӓme ati yerapӓ ӓna, мҗјӓӓ cacӓgorije mena yeri ӓucӓӓӓ. Atore bairo Dios cӓ caӓrӓcӓ wӓmerӓ tӓgoӓӓӓ: “Мҗјӓӓ уӓ aweyoetigӓ. Мҗјӓӓ уӓ јӓӓtinemonucӓӓ,” йӓurӓ Dios.

⁶ Bairi yua, рҗgani cӓrӓ tӓgoӓӓarӓcӓrӓ mano atore bairo marӓ йӓ masӓӓna: “Marӓ Quetiurӓ marӓ јӓӓtinemogӓmi. Bairi ni јӓcӓӓ йӓcӓ уӓre roro caӓtigӓre уӓ uwietiya,” marӓ йӓ masӓӓna.

7 Bairi mʷjããrẽ cañubuejũgori majã, aperã Dios yaye quetire mʷjããrẽ caquetibʷjuriçarã na cabairique cããrẽ caroaro tũgoñaña. Na pʷame popiye baimirãcãã, Jesucristo mena tũgoñatutuacõãñupã na cariari rũmʷpʷ. Mʷjãã cãã Jesucristo mena na catũgoñatutuaricarorea bairo cã mena tũgoñatutuacõã ãninucũña.

8 Jesucristo caãnijũgoripaʷpʷa caroaro cariape caãcũ ãñupĩ. ãme cããrẽ bairoa nicõã ninucũñami. Bairi cãã nicõã ninucũgʷmi tocãnacã rũmʷa. Cũ yeri cã catũgoñarĩjẽ wasoetiyami.

9 Bairi mʷjãã nipetiro ape wãme quetibʷjurique ãnierẽ tũgõsaeticõãña. Dios cã camairĩjẽ mena yeri tutuarã marĩ ãnio joroque caáto ñuña. Ƴgarique wãmerẽ besecõñarĩ na caũgarotirore bairo marĩ caáto mee, marĩ yeri tũgoñatutuao joroque marĩ átiya. Tie caátirotirije dope átimasĩã maniña, cañumiatacããrẽ.

10 Marĩã, Jesucristo yucʷpãĩpʷ cã cariarique jũgori ape wãme waibʷcʷ joemũgõjoriquere cacũgorãrẽ bairo marĩ baiya. Nipetiro sacerdote majã tirũmʷpʷ macã santuariore capaacoteri majã ãna pʷame roque jĩcã wãme ãno cũgomasiẽtĩñama marĩ canetõricã wãmerẽ. Moisés ãnacũ cã caátiroticũrĩqũẽrẽ na cabonetõrõ jũgori, marĩ, Jesucristo ya poa macããna mena narẽ ãnimasĩã maa.

11 Bairi sumo sacerdote jeto waibʷtoa riire santuariopʷ jeámasĩñami, roro camasã na caátie wapare Dios cã camasiriyobojaparore bairo ã. Waibʷtoa rupauri ãnajẽ pʷamerẽ ti arʷa santuario camano, ti macã jũgoyepʷ tiere joenucũñupã.

12 Тореца, Jesús cãã roro yucupãĩpũ cũ caritari rãmũrẽ, macã camanopũ riayupi, cũ ya poa macããnarẽ cũ rií jũgori carorije wapa mãna caroarã Dios ya poa macããna majũ na ãmarõ ĩ.

13 Bairi cabucũ wãme átajere jãnarĩ marĩ cũã Jesús cũ cabairicarorea bairo popiye baimirãcũã, tiere tũgoñãenarẽ bairo marĩ catũgoñãnetõrõ ñuñã. Marĩ Quetiupũ Jesure roro popiye cũ na caátatorea bairo marĩ cũãrẽ aperã roro marĩ na caátieperijere marĩ ãñotaetigarã.

14 Marĩã, ati yepapũre jĩcã macã tocãnacã rãmũã caãnicõãninucũpã macãrẽ marĩ cũgoetiya. Bairi ape macã Dios ya macã tocãnacã rãmũã caãnicõãninucũpã macãrẽ camacãránãrẽ bairo caãna marĩ ãniñã.

15 Bairi tocãnacãnia marĩ Pacũ Diore, bairi Jesucristo cũãrẽ basapeorotiya. Marĩ cabasapeorije waibũtoa riire marĩ cajoemũgõjorije ùnie niñã. Bairi marĩ risero mena, “Jãã Pacũ, mũ ñumajũcõãña jãã mena,” cũ marĩ caĩbasapeope niñã.

16 Caroa wãme camasã mena átiãnajẽrẽ masiritieticõãña. Tunu bairoa aperã camasãrẽ mũjãã cacũgorije mena na cabopacarijere na jũátinemonucũñã. Tie waibũcũ riire joemũgõjorãrẽ bairo mũjãã caátie niñã. Tie ùnie roquere ññajesoyami Dios.

17 Torena, mũjããrẽ carotiri majãrẽ caroaro mena na yũya. Caroaro mena na carotirijere ása. Na pũame yerijãrĩcãrõ mano caroaro ññacotenucũñãma mũjããrẽ. “Marĩ paarique cũãrẽ ññabesegũmi Dios,” ĩ tũgoñarĩ, tore bairo átinucũñãma mũjããrẽ carotiri majã pũame.

Bairi mɯjããrê carotiri majã na caññajesoparo ñurõ caroaro mena na paabojanucũña. Mɯjãã capaarijere na ññajesotio joroque ápericõãña. Bairo mɯjãã caápericõãta, ñe ùnierê caáperãrê bairo mɯjãã tuabujiorã.

18 Bairi apeyera tunu, jããrê Diopure mɯjãã jënibojagarã. Pɯgani tũgoñarĩcãrõ mano jãã masiña merê caroaro yerijõrõ jãã catũgoñarĩqũẽ cãtiere. Nipetipure caroaro cariape jãã caãtiãnimasĩpeere jãã boya.

19 Bairi apeyera Diopure yɯ mɯjãã cajënbobanucũrõ yɯ boya. Bairo yɯ mɯjãã cajënbobaro, mɯjãã tɯpɯ yoaro mea tunu yɯ ãnio joroque Dios cũ áparo Ìrã, yɯ mɯjãã jënibojawa.

Bendición y saludos finales

20 Dios pɯame caroaro yerijõrõ caãnajẽcɯcɯ niñami. Tunu bairoa marĩ Quetiupau Jesucristo cariacocacɯ cũ caãnimiatacũãrê, tunu cũ catio joroque caãtacɯ niñami. Marĩrê, oveja coteri majõcɯre bairo caãcũ, Jesús cũ cariarique jũgori cawãma wãme Dios cũ yarãrê cũ caãtibojarique caãnicõãninucũpeere caãnorê bairo to tuao joroque caãtacɯ niñami Dios.

21 Bairo caãtacɯ pɯame nipetiri wãme mɯjããrê jĩcãrõ tãni ñe ùnie wapa cacũgoenarê bairo caãna mɯjãã cũ áparo. Bairo cũ caãto, nipetiro cũ cabori wãme ùnie jetore caroaro mɯjãã átimasĩgarã. Bairi marĩrê cũ caãtigari wãme cãrõ marĩ cũ áparo Jesucristo jũgori. Bairi atore bairo marĩ ñña: “Jesucristo marĩ cabasapeorije to petieticõãto. Bairoa to baiãto,” marĩ ñña.

22 Y_u yarã mujããrẽ ñiña: Atie queti petoaca mujããrẽ y_u caquetib_uj_uwoatujorijere caroaro yer-ijõrõ tãgopeoya.

23 Bairi apeyera, atiere mujãã camasĩrõ y_u boya: Marĩ y_u Timoteo cãã merẽ preso jorica wiip_u caãnimitac_u witiyupi. Bairi ato y_ut_u tãmurĩ cã caetaata, cã mena y_u atíg_u mujããrẽ y_u caĩñauátí rãm_urẽ y_ua.

24 Bairi nipetiro mujããrẽ cajũgoñubueri majã, aperã Dios yã poa macããna nipetiro cãã na ñuáto. Ati yepa Italia yepa macããna cãã mujããrẽ butioro ñurotijoyama.

25 Mujãã nipetirore caroa macããjẽ, caroare cã jonemoáto Dios.

Tocãrõã niña atie y_u cawoaturije.

Dios Cũ Cauetibũju Cũrĩcã Tuti
New Testament in Carapana (CO:cbc:Carapana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carapana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carapana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
69a83a35-f961-5e00-b9bd-ee04b851efbd